RETTENS DOM (Første Afdeling)

13. december 2001 *

I de forenede sager T-45/98 og T-47/98,

Krupp Thyssen Stainless GmbH, Duisburg (Tyskland), ved Rechtsanwälte M. Klusmann, O. Lieberknecht og K. Moosecker, og med valgt adresse i Luxembourg,

Acciai speciali Terni SpA, Terni (Italien), ved avvocato L.G. Radicati di Brozolo, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgere,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved W. Wils og K. Leivo, som befuldmægtigede, bistået af avocats H.-J. Freund og A. Dal Ferro, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

* Processprog: tysk og italiensk.

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 98/247/EKSF af 21. januar 1998 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 (sag IV/35.814 — Legeringstillæg) (EFT L 100, s. 55),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Første Afdeling)

sammensat af præsidenten, B. Vesterdorf, og dommerne M. Vilaras og N.J. Forwood,

justitssekretær: fuldmægtig G. Herzig,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling den 11. oktober 2000,

afsagt følgende

Dom

Sagens faktiske omstændigheder

1 Krupp Thyssen Nirosta GmbH (herefter »KTN«), et tysk selskab, blev oprettet den 1. januar 1995 ved en fusion mellem Thyssen Stahl AG og Fried. Krupp AG Hoesch-Krupp (herefter »Krupp«), hvorved de lagde deres aktiviteter inden for flade produkter af rustfrit stål med stor syre- og varmemodstandsdygtighed

sammen. Den 16. september 1997 ændrede selskabet navn til Krupp Thyssen Stainless GmbH (herefter »KTS«).

2 Acciai Speciali Terni SpA (herefter »AST«), et italiensk selskab, blev oprettet den 1. januar 1994, da den italienske koncern ILVA's stålaktiviteter blev splittet op på tre selskaber med henblik på senere afhændelse. AST er primært aktiv inden for produktion af flade produkter af rustfrit stål. Den 21. december 1994 godkendte Kommissionen, at AST blev overtaget af Krupp, Thyssen Stahl, AFL Falck, Tadfin SpA og FI-RE Finanziaria SpA (Riva-gruppen) i fællesskab (Kommissionens beslutning 95/421/EF af 21.12.1994 om en fusions forenelighed med fællesmarkedet (sag IV/M.484 — Krupp/Thyssen/Riva/Falck/Tadfin/AST) (EFT 1995 L 251, s. 18)). I december 1995 øgede Krupp sin aktieandel i AST fra 50% til 75%, for derefter at overtage alle aktier i AST den 10. maj 1996 (Kommissionens beslutning af 2.5.1996 om en fusions forenelighed med det fælles marked (sag IV/M.740 — Krupp II) (EFT C 144, s. 3)). Aktierne blev herefter overført til KTN, det senere KTS.

3 Rustfrit stål er en form for specialstål, hvis væsentligste egenskab er dets modstandsdygtighed over for korrosion. Denne egenskab skyldes brugen af forskellige legeringselementer (chrom, nikkel, molybden) under produktionsprocessen. Rustfrit stål anvendes i form af flade produkter (plader eller coils, varm- eller koldvalsede) eller lange produkter (stænger, valsetråd, profilstål; varmvalsede eller halvfabrikata), idet flade produkter tegner sig for 82% af salget af færdigprodukter af rustfrit stål. Størstedelen af disse produkter henhører under EKSF-traktaten i henhold til nævnte traktats artikel 81.

4 Efter forlydender i fagpressen og klager fra forbrugere anmodede Kommissionen den 16. marts 1995 i henhold til EKSF-traktatens artikel 47 flere producenter af rustfrit stål om oplysninger angående en fælles prisforhøjelse foretaget af de nævnte producenter i form af et såkaldt »legeringstillæg«.

5 Legeringstillægget er et pristillæg, der beregnes på grundlag af noteringspriserne på legeringselementer og lægges til basisprisen på rustfrit stål. Prisen på de legeringselementer, som producenterne af rustfrit stål bruger (nikkel, chrom og molybden), tegner sig for en væsentlig del af de samlede produktionsomkostninger. Priserne på disse materialer svinger overordentligt meget.

6 De formler, der benyttes til beregning af legeringstillægget, har varieret i tidens løb og mellem forskellige producenter. Under kontrolbesøg på stedet, gennemført i henhold til EKSF-traktatens artikel 47, og i visse skrivelser til Kommissionen har producenterne af flade produkter af rustfrit stål hævdet, at de siden 1988 har anvendt den samme formel til beregning af legeringstillæg, bortset fra referenceværdierne (eller udløsningsværdierne). I 1991, hvor priserne på legeringselementer var faldet ned under udløsningsværdierne, beregnede producenterne et 0-tillæg.

7 På grundlag af de indhentede oplysninger og i særdeleshed kopier af rundskrivelser fra de omhandlede producenter, hvori de underrettede deres kunder om ændring af beregningsgrundlagene for legeringstillægget, rettede Kommissionen den 19. december 1995 en klagepunktsmeddelelse til 19 virksomheder. Disse virksomheders svar foranledigede Kommissionen til at iværksætte nye undersøgelser i henhold til EKSF-traktatens artikel 47.

8 I december 1996 og januar 1997, efter at Kommissionen havde gennemført en række kontrolundersøgelser på stedet, tilkendegav advokaterne og repræsentanterne for visse virksomheder, herunder Krupp og AST, at de ønskede at samarbejde med Kommissionen. Kommissionen fik herefter tilsendt erklæringer fra Compañia española para la fabricación de aceros inoxidables, SA (Acerinox), ALZ NV, Avesta Sheffield AB (herefter »Avesta«), KTN og Usinor SA (herefter »Usinor« eller »Ugine«) den 17. december 1996 og fra AST den 10. januar 1997.

9 Den 24. april 1997 sendte Kommissionen en ny klagepunktsmeddelelse til disse virksomheder, herunder til Thyssen Stahl, som erstattede klagepunktsmeddelelsen af 19. december 1995.

10 Den 21. januar 1998 vedtog Kommissionen beslutning 98/247/EKSF om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 (sag IV/35.814 — Legeringstillæg) (EFT L 100, s. 55, herefter »beslutningen«).

11 Ifølge beslutningen faldt priserne kraftigt på legeringselementer af rustfrit stål i 1993. Da nikkelpriserne begyndte at stige igen fra september 1993, resulterede det i en betydelig nedgang i producenternes fortjeneste. For at imødegå denne situation blev producenterne af flade produkter af rustfrit stål, med undtagelse af Outokumpu, under et møde i Madrid den 16. december 1993 (herefter »Madrid-mødet«) enige om på samordnet vis at forhøje deres priser ved at ændre beregningsparametrene for legeringstillægget. De besluttede derfor, at alle producenterne fra den 1. februar 1994 skulle anvende et legeringstillæg beregnet efter den formel, der senest blev anvendt i 1991, ved for legeringselementer at vedtage de referenceværdier, der var gældende i september 1993, hvor nikkelprisen kom ned på det laveste niveau nogensinde.

12 Ifølge beslutningen beregner producenterne størrelsen af det legeringstillæg, der skal gælde i en given måned (M) i de forskellige EU-valutaer, på følgende måde: Først beregnes gennemsnitspriserne på nikkel, ferrochrom og molybden i de to måneder, der gik forud for måneden før beregningen (dvs. M2 og M3). Derefter sammenholdes det derved fremkomne beløb med et sæt referenceværdier (eller udløsningsværdier), der siden februar 1994 har været: 3 750 ECU pr. ton nikkel, 5 532 ECU pr. ton molybden, og 777 ECU pr. ton chrom. Er forskellen mellem gennemsnitsprisen og disse referenceværdier efter denne ordning positiv, lægges der et pristillæg til basisprisen for det pågældende stål for måneden M. Er forskellen negativ, beregnes der intet tillæg. Der findes således ikke noget negativt legeringstillæg. En sådan situation opstod i årene 1991-1993, hvor de da

gældende priser på legeringselementer var faldet ned under udløsningsværdierne, og producenterne beregnede da et 0-tillæg. Den del af beløbene, der overstiger udløsningsværdierne, ganges med det procentvise indhold af hvert legeringsmateriale i den pågældende stålkvalitet.

13 Ifølge beslutningen har alle producenter anvendt et legeringstillæg beregnet på grundlag af de nye fastsatte referenceværdier i forbindelse med salg i Europa fra den 1. februar 1994, bortset fra Spanien og Portugal. I Spanien blev det nye legeringstillæg først anvendt fra juni 1994, idet Acerinox under Madrid-mødet havde tilkendegivet, at en umiddelbar anvendelse af det nye legeringstillæg i Spanien hverken ville fremme efterspørgslen eller påvirke spansk industri, som befandt sig i en dyb krise, positivt. Acerinox anvendte imidlertid selv det nye legeringstillæg fra den 1. februar 1994 i andre medlemsstater, bl.a. i Danmark. Ifølge beslutningen bidrog denne aftale til, at prisen på rustfrit stål næsten blev fordoblet mellem januar 1994 og marts 1995.

14 Beslutningens konklusion indeholder følgende bestemmelser:

»*Artikel 1*

Virksomhederne [Acerinox], ALZ NV, [AST], [Avesta], [Krupp] ([KTN] fra den 1. januar 1995), [Thyssen Stahl] ([KTN] fra den 1. januar 1995) og Ugine SA har overtrådt EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, fra december 1993 og for [Avesta's] vedkommende indtil november 1996, for alle de andre virksomheders vedkommende indtil datoen for denne beslutning, ved at have ændret og på samordnet vis anvendt de referenceværdier, de lægger til grund ved beregningen af legeringstillægget, hvilket har haft både til formål og til følge at begrænse og fordreje den normale konkurrence på det fælles marked.

Artikel 2

For de i artikel 1 beskrevne overtrædelser pålægges ved denne beslutning følgende bøder:

— [Acerinox]: 3 530 000 ECU

— ALZ NV: 4 540 000 ECU

— [AST]: 4 540 000 ECU

— [Avesta]: 2 810 000 ECU

— [KTN]: 8 100 000 ECU

— [Usinor]: 3 860 000 ECU.

Artikel 3

[...]

Artikel 4

[Acerinox], ALZ NV, [AST], [KTN] og [Usinor] bringer omgående de i artikel 1 omhandlede overtrædelser til ophør og underretter senest tre måneder efter meddelelsen af denne beslutning Kommissionen om de foranstaltninger, de har truffet med henblik herpå.

De i artikel 1 nævnte virksomheder afstår i fremtiden fra enhver handling eller adfærd, der er omhandlet i artikel 1, samt fra enhver foranstaltning med tilsvarende virkning.«

15 Ved telefax af 21. januar 1998 underrettede Kommissionen sagsøgerne om beslutningens konklusion. Ved beslutning af 2. februar 1998 erstattede Kommissionen det bankkontonummer, som var anført i artikel 3, stk. 1, i beslutningens konklusion, som blev meddelt den 21. januar 1998, og hvortil de pålagte bøder skulle overføres, med andre numre (herefter »beslutningen af 2. februar 1998«). Den 5. februar 1998 blev den således ændrede beslutning formelt meddelt adressaterne.

Retsforhandlinger

16 Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor den 11. marts 1998 (sag T-45/98) og den 13. marts 1998 (sag T-47/98), har henholdsvis KTS og AST anlagt nærværende søgsmål. Acerinox har også anlagt sag med påstand om annullation af beslutningen (sag T-48/98).

17 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Første Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling. I forbindelse med foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse har Retten anmodet Kommissionen om at besvare visse skriftlige spørgsmål.

18 Parterne har afgivet mundtlige indlæg og besvaret spørgsmål fra Retten under retsmødet den 11. oktober 2000.

19 Efter at have hørt parterne herom har Retten i overensstemmelse med procesreglementets artikel 50 truffet beslutning om at forene de pågældende sager med henblik på dommen.

Parternes påstande

20 I sag T-45/98 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

— Beslutningen, som ændret ved beslutningen af 2. februar 1998, annulleres, for så vidt som den berører sagsøgeren.

— Subsidiært ophæves den bøde, der er blevet pålagt sagsøgeren ved beslutningens artikel 2, og beslutningens artikel 4, sammenholdt med artikel 1, annulleres.

— Mere subsidiært nedsættes den bøde, der er blevet pålagt sagsøgeren ved beslutningens artikel 2, og beslutningens artikel 4, sammenholdt med artikel 1, annulleres.

— Sagsøgerens anmodning om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse imødekommes.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

21 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Anmodningen om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse afslås.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

22 I sag T-47/98 har sagsøgeren nedlagt følgende påstande:

— Beslutningen annulleres, for så vidt som den berører sagsøgeren.

— Subsidiært annulleres beslutningens artikel 2 og artikel 4, for så vidt som de berører sagsøgeren.

— Mere subsidiært nedsættes den bøde, der er blevet pålagt sagsøgeren.

— Der træffes de ønskede foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

23 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Anmodningerne om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse vedrørende Kommissionens interne dokumenter

Parternes argumenter

24 Under skriftvekslingen har KTS og AST nedlagt påstand om, at Retten pålægger Kommissionen at fremlægge de interne dokumenter vedrørende beslutningen,

hvoraf det vil kunne fremgå, at Kommissionen havde kendskab til anvendelsen af legeringstillægget. Til støtte for deres påstand har de anført, at for så vidt som prislisterne i henhold til EKSF-traktaten jævnligt blev fremsendt til Kommissionens tjenestemænd, havde eller burde sidstnævnte have kendskab til anvendelsen af den fælles beregningsformel for legeringstillægget.

25 AST har tilføjet, at aktindsigt i disse dokumenter tillige vil give AST mulighed for at imødegå klagepunktet i betragtning 50 til beslutningen, hvorefter den samordnede praksis med hensyn til priser kan dateres tilbage, ikke til 1993, men til 1998.

26 Efter at have gennemgået de sagsakter, som Kommissionen har fremsendt til Justitskontoret den 7. december 1998, har KTS ved skrivelse indleveret til Justitskontoret den 10. juni 1999 anmodet om, at Kommissionen, i form af foranstaltninger med henblik på tilrettelæggelse af proceduren, opfordres til at udarbejde en fuldstændig liste over interne dokumenter i ringbindene XIX til XXII, og i hvert enkelt tilfælde angive begrundelsen for, at de pågældende dokumenter ikke kunne udleveres til KTS. Til støtte for sin anmodning har KTS gjort gældende, at en sådan foranstaltning er nødvendig for at give KTS mulighed for at kontrollere, om ringbindene indeholder relevante dokumenter, som selskabet burde få indsigt i.

27 Kommissionen har heroverfor anført, at den hverken har haft kendskab til den fælles beregningsformel for legeringstillægget eller til betingelserne for dens anvendelse. Den har aldrig modtaget underretning herom, idet de pågældende virksomheder har begrænset sig til at underrette Kommissionen om de legeringstillæg, som de hver især anvendte. Endvidere er det ikke relevant at begære aktindsigt i interne dokumenter for at kontrollere konstateringen i betragtning 50 til beslutningen, hvorefter overtrædelsen dateres tilbage til omkring 1988, eftersom det i beslutningen på grund af utilstrækkelige beviser anføres, at overtrædelsen dateres tilbage til december 1993, hvor Madrid-mødet fandt sted.

28 For så vidt angår KTS' anmodning i skrivelsen af 10. juni 1999 har Kommissionen i sit indlæg, indleveret til Justitskontoret den 25. august 1999, nedlagt påstand om, at den afslås under henvisning til, dels at den ikke er forpligtet til at udarbejde en detaljeret liste over interne dokumenter, hvori der ikke kan gives aktindsigt, dels at den ikke er forpligtet til for hvert dokument at angive de tvingende hensyn, som bevirker, at der skal meddeles afslag på aktindsigt i de pågældende sagsakter. Kommissionen har i denne forbindelse henvist til Rettens kendelse af 10. december 1997, forenede sager T-134/94, T-136/94, T-137/94, T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 og T-157/94, NMH Stahlwerke m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2293 (herefter »Poutrelles II-kendelsen«), som ikke pålægger den en sådan pligt.

Rettens bemærkninger

29 Artikel 64, stk. 1, i Rettens procesreglement bestemmer, at »foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse tilsigter at tilvejebringe de bedst mulige betingelser for sagens fremme, retsforhandlingernes forløb og bilæggelse af tvister«.

30 Ifølge artikel 64, stk. 2, litra a) og b), i nævnte procesreglement har foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse navnlig til formål at sikre, at den skriftlige og mundtlige forhandling forløber bedst muligt, og at lette bevisoptagelsen samt at afklare de punkter, på hvilke parterne bør uddybe deres argumentation, eller på hvilke der er behov for bevisoptagelse. Ifølge artikel 64, stk. 3, litra d), og artikel 64, stk. 4, i nævnte reglement kan foranstaltningerne bestå i at anmode om fremlæggelse af dokumenter eller aktstykker vedrørende sagen, og hver part kan på et hvilket som helst trin i sagen foreslå disse foranstaltninger.

31 For at Retten kan tage stilling til, om det af hensyn til sagens fremme er hensigtsmæssigt at træffe bestemmelse om fremlæggelse af visse dokumenter, må den part, som fremsætter begæring herom, imidlertid angive de ønskede dokumenter og over for Retten i det mindste henvise til visse holdepunkter for, at disse dokumenter har betydning for sagens behandling (Domstolens dom af 17.12.1998, sag C-185/95 P, Baustahlgewebe mod Kommissionen, Sml. I, s. 8417, præmis 93).

32 Hvad for det første angår begæringerne om aktindsigt i Kommissionens interne dokumenter, fremsat under retssagen, bemærkes indledningsvis, at artikel 23 i EKSF-statutten for Domstolen, som i medfør af artikel 46, stk. 1, finder anvendelse på rettergangsmåden ved Retten, pålægger den sagsøgte institution at oversende Fællesskabets retsinstanser »alle akter vedrørende den sag, som forelægges den«, og ikke kun de akter, som institutionen selv anser for relevante i lyset af de faktiske og retlige tvistepunkter, der er rejst af parterne. Kommissionen var derfor forpligtet til at oversende — således som den i øvrigt har gjort — samtlige dokumenter vedrørende den administrative procedure, der gik forud for vedtagelsen af beslutningen, herunder sine interne dokumenter, til Retten.

33 Artikel 23 i statutten for Domstolen har imidlertid til formål at gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve deres kontrol med hensyn til den anfægtede beslutnings lovlighed, under overholdelse af kontradiktionsprincippet, men ikke at sikre en ubetinget og ubegrænset adgang for alle parterne til indsigt i den administrative sagsakt (Poutrelles II-kendelsen, præmis 32).

34 Det følger nemlig af fast retspraksis, at Kommissionens interne dokumenter ikke bringes til sagsøgernes kundskab under en retssag, medmindre sagens ganske særlige omstændigheder kræver det på grundlag af vægtige indicier, som det påhviler de pågældende sagsøgere at tilvejebringe (Domstolens kendelse af 18.6.1986, forenede sager 142/84 og 156/84, BAT og Reynolds mod Kommissionen, Sml. s. 1899, præmis 11, og Rettens dom af 27.10.1994, sag T-35/92, Deere mod Kommissionen, Sml. II, s. 957, præmis 31, og Poutrelles II-kendelsen, præmis 35 og 36).

35 Under de konkrete omstændigheder bemærkes, at de af KTS og AST fremførte argumenter, hvorefter aktindsigt i Kommissionens interne dokumenter ville give dem mulighed for at bevise, at Kommissionen havde eller burde have haft kendskab til den formel, som producenterne af rustfrit stål anvendte til beregning af legeringstillægget, ikke tilvejebringer vægtige indicier for, at der foreligger ganske særlige omstændigheder i ovennævnte retspraksis' forstand.

36 Som Kommissionen har konstateret i betragtning 61 til beslutningen som svar på et tilsvarende argument fremsat under den administrative procedure, har de berørte virksomheder kun underrettet Kommissionen om størrelsen af de legeringstillæg, som de hver især anvendte. Kommissionen er derimod aldrig blevet underrettet om selve beregningsformlen eller om vilkårene for dens anvendelse. Denne konstatering, som i øvrigt er ubestridt, udelukker enhver formodning for, at Kommissionen skulle have haft kendskab til den påtalte overtrædelse, hvis formål desuden ikke var anvendelsen af en fælles beregningsformel med varierende beregningssatser, men at alle de pågældende virksomheder fra og med samme dato skulle indføre de samme referenceværdier i beregningsformlen for legeringselementer (krom, nikkel og molybden) med henblik på at opnå en prisforhøjelse.

37 Det af AST fremførte argument, hvorefter aktindsigt i Kommissionens interne dokumenter ville give selskabet mulighed for at imødegå klagepunktet om, at den samordnede praksis begyndte i 1988, savner relevans, eftersom Kommissionen i beslutningen, på grund af manglende bevis, har angivet december 1993 som begyndelsestidspunkt for den samordnede praksis (betragtning 50 og 56 til beslutningen).

38 Det må derfor fastslås, at KTS og AST ikke har tilvejebragt vægtige indicier for, at der foreligger ganske særlige omstændigheder, som kan begrunde en undtagelse fra hovedreglen om, at sagsøgere ikke skal have adgang til Kommissionens interne dokumenter. Da sagsøgerne således ikke har tilvejebragt holdepunkter for de ønskede foranstaltningers betydning for sagen, bør deres begæring afslås.

39 For det andet bemærkes, at KTS' særskilte begæring om fremlæggelse af en liste over Kommissionens interne dokumenter kun har til formål at efterprøve, om der er tale om dokumenter, som selskabet mener det bør meddeles aktindsigt i. Da en sådan argumentation også er ufyldestgørende i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt de ønskede foranstaltninger har betydning for sagen, kan begæringen ikke imødekommes.

40 Det følger heraf, at begæringerne om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse vedrørende Kommissionens interne dokumenter bør afslås.

Påstandene om annullation af beslutningens artikel 1

I — *Anbringenderne om tilsidesættelse af retten til kontradiktion*

A — *Aktindsigt i sagsakterne*

Parternes argumenter

41 Sagsøgerne har gjort gældende, at de ikke i tilstrækkeligt omfang har fået adgang til sagsakterne under den administrative procedure, bl.a. for så vidt angår de dokumenter, der betegnes som interne. KTS har navnlig gjort gældende, at Kommissionen heller ikke har givet selskabet tilstrækkelige oplysninger om indholdet af de dokumenter, den har tilbageholdt. For så vidt angår andre interne dokumenter, som blev tilført sagsakterne efter den 8. november 1995, har

Kommissionen ikke oplyst om deres antal, betydning eller indhold, og end ikke udleveret en liste over disse dokumenter.

42 Ifølge sagsøgerne har Kommissionen tilsidesat Rettens praksis herom (Rettens kendelse af 19.6.1996, forenede sager T-134/94, T-136/94, T-137/94, T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 og T-157/94, NMH Stahlwerke m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 537 (herefter »Poutrelles I-kendelsen«, præmis 62-78, og Poutrelles II-kendelsen, præmis 30-39). Meddelelse af aktindsigt i Kommissionens interne dokumenter var nemlig relevant med henblik på at bevise, at Kommissionens ansatte var »medvirkende« og havde eller burde have haft kendskab til, at producenterne af rustfrit stål anvendte beregningsformlen for legeringstillæg. Ifølge KTS ville det være i strid med procesøkonomiske hensyn, såfremt der kun kunne begæres aktindsigt i Kommissionen interne dokumenter i forbindelse med retssagen og ikke under den administrative procedure.

43 Kommissionen har anført, at sagsøgerne ikke kan meddeles aktindsigt i dens interne dokumenter (Rettens dom af 17.12.1991, T-7/89, Hercules Chemicals mod Kommissionen, Sml. II, s. 1711, præmis 54). For så vidt angår Poutrelles I- og Poutrelles II-kendelserne har Kommissionen understreget, at de vedrørte anvendelsesområdet for artikel 23 i statutten for Domstolen og bl.a. spørgsmålet om, under hvilke betingelser sagsøgerne kunne meddeles aktindsigt i dens interne dokumenter under retssagen.

Rettens bemærkninger

44 Indledningsvis bemærkes, at de almindelige grundsætninger i fællesskabsretten, som regulerer retten til aktindsigt i Kommissionens sagsakter, skal sikre en effektiv udøvelse af retten til kontradiktion, herunder retten til at blive hørt (Domstolens dom af 8.7.1999, sag C-51/52 P, Hercules Chemicals mod Kommissionen, Sml. I, s. 4235, præmis 76). For så vidt angår konkurrenceretlige procedurer iværksat i henhold til EKSF-traktaten er retten til at blive hørt fastsat i

samme traktats artikel 36, stk. 1, hvorefter Kommissionen, inden den træffer bestemmelse om at pålægge en af de økonomiske sanktioner, der omhandles i nævnte traktat, skal give vedkommende lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger.

45 I forbindelse med anvendelsen af EF-traktatens konkurrenceregler følger det af fast retspraksis, at aktindsigten navnlig har til formål at give adressaterne for en meddelelse om klagepunkter mulighed for at gøre sig bekendt med bevismaterialet i Kommissionens sagsakter, således at de på et relevant grundlag kan udtale sig om de konklusioner, som Kommissionen på grundlag af dette materiale har anført i meddelelsen om klagepunkter (Domstolens dom af 6.4.1995, sag C-310/93 P, BPB Industries og British Gypsum mod Kommissionen, Sml. I, s. 865, præmis 21, dommen i sagen Baustahlgewebe mod Kommissionen, præmis 89, og dommen af 8.7.1999 i sagen Hercules Chemicals mod Kommissionen, præmis 75).

46 Det følger heraf, at Kommissionen har pligt til at give adressaterne for en meddelelse om klagepunkter aktindsigt i alle de dokumenter, der er indsamlet ved undersøgelsen, dog ikke fortrolige dokumenter såsom Kommissionens interne dokumenter (Rettens dom af 1.4.1993, sag T-65/89, BPB Industries og British Gypsum mod Kommissionen, Sml. II, s. 389, præmis 29, som blev stadfæstet ved Domstolens dom af 6.4.1995 i sagen BPB Industries og British Gypsum mod Kommissionen, præmis 25; jf. endvidere Rettens dom af 17.12.1991, Hercules Chemicals mod Kommissionen, præmis 54, og af 28.4.1999, sag T-221/95, Endemol mod Kommissionen, Sml. II, s. 1299, præmis 66). Disse betragtninger gælder også for anvendelsen af EKSF-traktatens konkurrenceregler.

47 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at sagsøgerne, som ikke har bestridt, at de er blevet meddelt aktindsigt i de sagsakter, som Kommissionen har baseret beslutningen på, har begrænset sig til at gøre gældende, at de også skulle have haft aktindsigt i Kommissionens interne dokumenter under den administrative procedure. Som nævnt er Kommissionen ikke forpligtet til at give aktindsigt i sådanne dokumenter under den administrative procedure.

48 Denne konklusion afkræftes ikke af det argument, som er udledt af Poutrelles I- og Poutrelles II-kendelserne. Det bemærkes, at denne retspraksis vedrører anvendelsen af artikel 23 i statutten for Domstolen og navnlig betingelserne for at meddele aktindsigt i Kommissionens interne dokumenter under retssagen. Eftersom de almindelige fællesskabsretlige principper om aktindsigt i Kommissionens dokumenter under den administrative procedure ikke som sådanne finder anvendelse under en retssag (dommen i sagen Baustahlwerke mod Kommissionen, præmis 90), finder de bestemmelser, som regulerer proceduren i forbindelse med retssager, ikke anvendelse på Kommissionens administrative procedure.

49 Hvad angår KTS's argument om, at det ville være i strid med procesøkonomiske hensyn først at meddele selskabet aktindsigt i Kommissionens interne dokumenter under en retssag, er det ikke relevant, idet, som allerede nævnt (jf. præmis 29-40), de i retspraksis fastsatte betingelser for at meddele denne aktindsigt under retssagen under ingen omstændigheder er opfyldt.

50 Det følger heraf, at det foreliggende anbringende er ubegrundet og følgelig ikke kan tiltrædes.

B — *Tilsidesættelse af KTS' ret til at blive hørt vedrørende Thyssen Stahl's adfærd*

Parternes argumenter

51 KTS har hævdet, at Kommissionen har tilsidesat EKSF-traktatens artikel 36, stk. 1, idet dens ret til at blive hørt vedrørende den adfærd, som Thyssen Stahl

kritiseres for, ikke er blevet overholdt. Selskabet gør opmærksom på, at KTN, som nu er KTS, har overtaget Thyssen Stahl's aktiviteter inden for sektoren for flade produkter af rustfrit stål fra den 1. januar 1995, og at KTN som køber har accepteret at påtage sig ansvaret for overtrædelser, der måtte være begået af denne virksomhed.

52 KTN har imidlertid aldrig accepteret at give afkald på, at en ny procedure indledes mod selskabet i det tilfælde, hvor Kommissionen måtte pålægge det en bøde for Thyssen Stahl's adfærd. Selskabet har i denne forbindelse understreget, at Kommissionen ikke under et kontrolbesøg den 8. oktober 1996 hos KTN oplyste, at den mod Thyssen Stahl indledte procedure herefter skulle komme til at berøre KTN. Den 24. april 1997 rettede Kommissionen en ny klagepunktsmeddelelse til både KTN og Thyssen Stahl, hvortil de to virksomheder indtog hver sin holdning. I sit svar af 30. juni 1997 på klagepunktsmeddelelsen tilkendegav KTN i øvrigt udtrykkeligt, at selskabet kun tog stilling til de klagepunkter, der vedrørte selskabet.

53 Kommissionen har ved skrivelse af 23. juli 1997 anført, at KTN efter overtagelsen af Thyssen Stahl's aktiviteter inden for sektoren for flade produkter af rustfrit stål erklærede, at det påtog sig ethvert ansvar for Thyssen Stahl's adfærd vedrørende de i denne procedure omhandlede produkter og dette »for den periode, som går tilbage til 1993«.

54 Kommissionen har anført, at netop fordi den havde indledt to forskellige administrative procedurer, er KTN efterfølgende blevet spurgt, om det ville påtage sig ansvaret for den adfærd, som Thyssen Stahl kritiseres for. På tidspunktet for KTN's erklæring havde Thyssen Stahl i øvrigt allerede taget stilling til klagepunktsmeddelelsen. I mangel af holdepunkter for det modsatte kunne KTN's erklæring derfor kun angå den procedure, hvis referencenummer udtrykkeligt var angivet i erklæringen, på det stadium, som den da befandt sig på. Ifølge Kommissionen var erklæringens formål således ikke en overtagelse af den

bøde, som Thyssen Stahl måtte blive pålagt, men at påtage sig ethvert ansvar for overtrædelser, som denne måtte have begået med hensyn til flade produkter af rustfrit stål. Denne fortolkning bekræftes af den omstændighed, at såfremt KTN havde besvaret spørgsmålet om, hvorvidt det påtog sig ansvaret for Thyssen Stahl's adfærd benægtende, havde Kommissionen begrænset sig til at pålægge sidstnævnte en bøde uden at indlede en ny procedure mod KTN.

Rettens bemærkninger

55 Retten til kontradiktion, som KTS har påberåbt sig, er i det foreliggende tilfælde sikret ved EKSF-traktatens artikel 36, stk. 1, hvorefter Kommissionen, inden den træffer bestemmelse om at pålægge en af de økonomiske sanktioner, der er omhandlet i nævnte traktat, skal give vedkommende lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger.

56 Ifølge fast retspraksis er retten til kontradiktion i enhver procedure, som kan føre til, at der pålægges sanktioner, et grundlæggende princip i fællesskabsretten, der under alle omstændigheder skal overholdes, selv om det drejer sig om en administrativ procedure. En effektiv overholdelse af dette princip indebærer, at den pågældende virksomhed under den administrative procedure gives lejlighed til at tage stilling, dels til rigtigheden og relevansen af de fremførte faktiske forhold, dels til de dokumenter, som Kommissionen påberåber sig til støtte for sine påstande (Domstolens dom af 7.6.1983, forenede sager 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1825, præmis 10; jf. i samme retning Rettens dom af 29.6.1995, sag T-30/91, Solvay mod Kommissionen, Sml. II, s. 1775, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis). Det fremgår bl.a. heraf, at Kommissionen kun kan fremføre de omstændigheder, som de pågældende har haft mulighed for at udtale sig om (jf. dommen i sagen Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, præmis 14).

57 Det bemærkes endvidere, at det som udgangspunkt er den fysiske eller juridiske person, der ledte den pågældende virksomhed på det tidspunkt, hvor overtrædelsen blev begået, der er ansvarlig for overtrædelsen, selv om det på

tidspunktet for vedtagelsen af den beslutning, hvorved overtrædelsen blev fastslået, var en anden person, der havde ansvaret for virksomhedens drift (jf. Domstolens dom af 16.11.2000, sag C-279/98 P, Cascade mod Kommissionen, Sml. I, s. 9693, præmis 78).

58 Det fremgår for det første af sagsakterne, at både KTN og Thyssen Stahl den 24. april 1997 modtog en klagepunktsmeddelelse, og at begge virksomheder besvarede disse ved hver sin skrivelse udfærdiget af deres respektive repræsentanter den 30. juni samme år. I sit svar på klagepunktsmeddelelsen oplyste KTN endvidere udtrykkeligt, at det fremsatte sine bemærkninger »i KTN's navn og for KTN's regning«.

59 Det er dernæst ubestridt, at KTN, hvis efterfølger er sagsøgeren KTS, ved skrivelse af 23. juli 1997 til Kommissionen har accepteret at blive holdt ansvarlig for de forhold, der lægges Thyssen Stahl til last for perioden fra 1993, selv om Thyssen Stahl's aktiviteter i sektoren for de omhandlede produkter først blev overført til KTS fra den 1. januar 1995.

60 KTN har i ovennævnte skrivelse udtrykkeligt anført:

»For så vidt angår den omhandlede procedure [sag IV/35.814 — KTN] har De anmodet den juridiske repræsentant for Thyssen Stahl [...] om, at [KTN] udtrykkeligt bekræfter, at selskabet som følge af overtagelsen af Thyssen Stahl's aktiviteter i sektoren for flade produkter af rustfrit stål påtager sig ansvaret for Thyssen Stahl's eventuelle tidligere handlinger, for så vidt som disse angår flade produkter af rustfrit stål, der er genstand for denne procedure, og dette også for perioden fra 1993. Dette bekræftes herved udtrykkeligt.«

61 Endelig har Kommissionen i betragtning 102 til beslutningen udledt af denne erklæring, at der skulle tages hensyn hertil i beslutningens konklusion. Kommissionen har således anset KTN for ansvarlig for de af Thyssen Stahl begåede handlinger, der ansås for at være i strid med EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1 (beslutningens artikel 1), og har derfor tillige pålagt KTN en bøde med hensyn til de omstændigheder, der blev lagt Thyssen Stahl til last (beslutningens artikel 2). I denne forbindelse har Kommissionen i betragtning 78 til beslutningen anført, at varigheden af den overtrædelse, som Thyssen Stahl kritiseres for, omfattede perioden mellem Madrid-mødet i december 1993, hvor samordningen mellem producenterne af flade produkter af rustfrit stål tog sin begyndelse, og den 1. januar 1995, hvor Thyssen Stahl indstillede al virksomhed inden for dette område.

62 Det er ubestridt, at Kommissionen i lyset af den af KTN fremsatte erklæring af 23. juli 1997 undtagelsesvis var berettiget til at pålægge sidstnævnte ansvaret for Thyssen Stahl's overtrædelser i perioden fra december 1993 til den 1. januar 1995. Det bemærkes, at en sådan erklæring, der bl.a. afhænger af særlige økonomiske hensyn, der er forbundet med fusioner mellem virksomheder, indebærer, at den juridiske person, som har fået overdraget ansvaret for en anden juridisk persons aktiviteter efter tidspunktet for overtrædelsen som følge af nævnte aktivitet, er ansvarlig for overtrædelsen, selv om det i princippet påhviler den fysiske eller juridiske person, som ledte den pågældende virksomhed på tidspunktet for overtrædelsen, at stå til ansvar for overtrædelsen.

63 En sådan erklæring skal imidlertid fortolkes strengt, for så vidt som den fraviger princippet om, at en fysisk eller juridisk person kun bør forfølges for omstændigheder, som den pågældende individuelt kritiseres for. I mangel af oplysninger om det modsatte kan erklæringens ophavsmand ikke anses for at have givet afkald på udøvelsen af retten til kontradiktion.

64 I modsætning til det af Kommissionen anførte, kunne KTN's erklæring af 23. juli 1997 ikke fortolkes således, at den også indebar KTN's afkald på retten til at

blive hørt vedrørende de omstændigheder, som Thyssen Stahl blev kritiseret for i klagepunktsmeddelelsen, der blev meddelt Thyssen Stahl den 24. april 1997, og for hvilke KTN accepterede at påtage sig ansvaret med henblik på en eventuel bødepålæggelse.

65 Dette støttes endvidere af, at klagepunktsmeddelelsen blev fremsendt separat til henholdsvis KTN og Thyssen Stahl, og at det var åbenbart, at meddelelsen ikke pålagde KTN ansvaret for de handlinger, som Thyssen Stahl hævdes at have begået.

66 Det må derfor fastslås, Kommissionen ikke har givet KTN lejlighed til at fremsætte sine bemærkninger til rigtigheden og relevansen af de omstændigheder, som Thyssen Stahl kritiseres for, hvorfor KTN ikke i denne henseende har kunnet udøve retten til kontradiktion.

67 Det følger af fast retspraksis, at Kommissionen således hverken var berettiget til at pålægge KTN ansvaret for Thyssen Stahl's handlinger, eller at pålægge KTN en bøde som følge af de omstændigheder, som Thyssen Stahl kritiseres for, idet klagepunktsmeddelelsen på dette punkt kun var adresseret til Thyssen Stahl (jf. Domstolens dom af 13.3.2000, forenede sager C-395/96 P og C-396/96 P, Compagnie maritime belge transports m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1365, præmis 146).

68 KTS's anbringende er derfor begrundet, hvorfor beslutningens artikel 1 bør annulleres, for så vidt som den pålægger KTN ansvaret for den overtrædelse, som Thyssen Stahl kritiseres for.

II — *Anbringendet om formmangel*

Parternes argumenter

69 Sagsøgerne har hævdet, at beslutningen ikke er lovligt vedtaget, idet den blev rettet og ændret ved beslutningen af 2. februar 1998, uden at de retlige mangler, som beslutningen var behæftet med, blev præciseret, og uden at det blev anført, hvorvidt nævnte mangler var blevet afhjulpet, hvilket er i strid med Kommissionens forretningsorden.

70 AST har endvidere gjort gældende, at betragtning 38 og 40 til beslutningen var udeladt i den kopi, som AST fik tilsendt, hvilket er en alvorlig formmangel, for så vidt som AST ikke er i stand til at få kendskab til Kommissionens argumentation og til at forsvare sig.

71 Da sagsøgerne ikke er blevet meddelt aktindsigt i sagsakterne under den administrative procedure, har de foreslået, at Retten i den forbindelse anordner foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse.

72 Kommissionen har anført, at den påståede retlige mangel, der blev rettet ved beslutningen af 2. februar 1998, vedrørte angivelsen i beslutningens artikel 3, stk. 1, af de bankkonti, hvorpå de pålagte bøder skulle indbetales. Kommissionen har understreget, at denne rettelse var udtrykkeligt nævnt i skrivelsen af 5. februar 1998, som var vedlagt den formelle meddelelse om beslutningen til sagsøgerne og virksomhederne. Beslutningen, sådan som den blev meddelt parterne ved telefax af 21. januar 1998, var fuldstændig identisk med den, der blev tilsendt dem ved skrivelse af 5. februar 1998.

Rettens bemærkninger

73 Det fremgår af retspraksis, at konklusionen og begrundelsen for beslutningen, således som den er meddelt adressaten eller adressaterne, skal stemme overens med konklusionen og begrundelsen for beslutningen, således som den er vedtaget af Kommissionens medlemmer som kollegial enhed, når bortses fra rent ortografiske eller grammatiske ændringer i ordlyden af en retsakt, efter at Kommissionen endeligt har vedtaget den som kollegial enhed (Domstolens dom af 15.6.1994, sag C-137/92 P, Kommissionen mod BASF m.fl., Sml. I, s. 2555, præmis 62-70).

74 I den foreliggende sag indeholdt artikel 3, stk. 1, i beslutningens konklusion, således som den blev meddelt parterne den 21. januar 1998, et bankkontonummer, hvorpå de pålagte bøder skulle indbetales. Ved beslutningen af 2. februar 1998 erstattede Kommissionen dette nummer med flere numre på forskellige konti. Denne ændring, som er den eneste, der blev foretaget ved beslutningen af 2. februar 1998, fremgik af beslutningens indhold, som formelt blev meddelt sagsøgerne den 5. februar 1998, og som var vedlagt en skrivelse, hvoraf rettelsen foretaget af Kommissionens medlemmer som kollegial enhed i øvrigt udtrykkeligt fremgik. Det er ubestridt, at der ikke er foretaget andre ændringer af beslutningen. Eftersom beslutningen, således som den blev meddelt sagsøgerne, stemmer overens med den, der er vedtaget af Kommissionens medlemmer som kollegial enhed, kan argumentet om, at der er begået uregelmæssigheder i forbindelse med vedtagelsen af beslutningen, ikke tiltrædes.

75 Hvad angår den påståede udeladelse af betragtning 38 og 40 til beslutningen, som meddelt AST, bemærkes, at der blot er tale om en nummereringsfejl uden betydning, eftersom det af beslutningens indhold, som meddelt AST, fremgår, at disse betragtninger svarer til andet afsnit i henholdsvis betragtning 37 og 39.

76 Under disse omstændigheder kan anbringendet ikke lægges til grund, og den fremsatte begæring om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse kan ikke imødekommes.

III — *Anbringender om manglende begrundelse, åbenbart urigtigt skøn ved vurderingen af de faktiske omstændigheder og retlige fejl*

A — *Overtrædelsens oprindelse*

Parternes argumenter

77 Sagsøgerne har anført, at beslutningen hviler på et urigtigt skøn og magtfordrejning, for så vidt som den er baseret på ubestyrkede påstande om oprindelsen til beregningsformlen for legeringstillægget, hvilket kan påvirke vurderingen af den overtrædelse, der er genstand for beslutningen, samt fastsættelsen af bøden.

78 Sagsøgerne har i denne forbindelse bebrejdet Kommissionen for i betragtning 19, 50 og 56 til beslutningen at have anført, at anvendelsen af en fælles beregningsformel for legeringstillæg hos producenterne af rustfrit stål kan dateres tilbage til omkring 1988 og udsprang af en samordnet praksis, således at der er grund til at antage, at den samordnede ændring af referenceværdierne i 1994 kun er en videreudvikling heraf. Sagsøgerne har herunder navnlig gjort gældende, at Kommissionen har henvist til Kommissionens beslutning 90/417/EKSF af 18. juli 1990 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 vedrørende en aftale og samordnet praksis mellem europæiske producenter af koldvalsede flade produkter af rustfrit stål (EFT L 220, s. 28).

79 AST har endvidere gjort gældende, at Kommissionens udtalelse i betragtning 55 til beslutningen, hvorefter beregningsværdierne i beregningsformlen for legeringstillæg kan sidestilles med vejledninger, som omhandlet i Kommissionens meddelelse om aftaler, beslutninger og samordnet praksis vedrørende samarbejdet mellem virksomheder (JO 1968 C 75, s. 3, herefter »1968-meddelelsen«), kun er fremsat for at give det indtryk, at aftalens genstand var langt alvorligere end tilfældet var.

80 Med henblik på at vurdere de elementer, hvorpå Kommissionen samlet har baseret sine påstande, har AST nedlagt påstand om, at Retten pålægger Kommissionen at fremlægge interne dokumenter.

81 Kommissionen har heroverfor anført, at sagsøgerne ikke kritiseres for at have tilsidesat konkurrencereglerne i perioden før 1993. Endvidere har vurderingen af de faktiske omstændigheder, der ligger forud for dette tidspunkt, ikke påvirket vurderingen af den konstaterede overtrædelse og beregningen af den pålagte bøde.

Rettens bemærkninger

82 Det bemærkes, at formålet med aftalen, som bl.a. er beskrevet i betragtning 47 til beslutningen, var at sikre, at alle producenter af flade produkter af rustfrit stål fra samme tidspunkt anvendte de samme referenceværdier i beregningsformlen for legeringstillægget, hvilken formel allerede tidligere var anvendt, for at opnå en prisforhøjelse på rustfrit stål.

83 Det bemærkes i øvrigt for så vidt angår overtrædelsens varighed, at Kommissionen i betragtning 50 til beslutningen har udtalt, at selv om der var grund til at antage, at aftalen blev indgået i 1988, på hvilket tidspunkt virksomhederne anvendte en identisk beregningsformel for legeringstillægget, var der ikke tilstrækkelig sikkerhed med hensyn til de faktiske omstændigheder. Kommissionen har heraf udledt, at aftalen, som var resultatet af en samordnet ændring af referenceværdierne i beregningsformlen, blev indgået på Madrid-mødet i december 1993 og løb indtil dagen for vedtagelsen af beslutningen. Kommissionen har således kun fastsat overtrædelsens varighed til fire år, hvilket svarer til den periode, der er forløbet fra Madrid-mødet indtil vedtagelsen af beslutningen. For Avesta og Thyssen Stahl var overtrædelsens varighed kortere (betragtning 78 til beslutningen).

84 Den omstændighed, at Kommissionen har kunnet antage, at aftalen allerede udspringer af virksomhedernes anvendelse af en identisk beregningsformel for legeringstillæg siden 1988, har, i modsætning til det af sagsøgerne hævdede, ikke haft retlige konsekvenser, hverken for den retlige kvalificering af overtrædelsen eller for beregningen af bøden. En sådan betragtning kan derfor ikke påvirke beslutningens lovlighed.

85 Det forholder sig på samme måde med henvisningen i betragtning 19 og 56 til beslutningen til beslutning 90/417, hvorom bemærkes, at den kun er foretaget for at illustrere den sammenhæng, hvori anvendelsen af beregningsformlen for legeringstillæg indgår, og ikke for at vurdere formålet, virkningen eller varigheden af den aftale, som beslutningen vedrører, eller for at beregne bøden.

86 Argumentet om, at henvisningen til 1968-meddelelsen tilsigtede at godtgøre, at aftalens formål var langt alvorligere end tilfældet var, kan heller ikke tiltrædes.

87 Det bemærkes, at Kommissionen har henvist til denne meddelelse for at godtgøre, at de berørte virksomheder, i modsætning til hvad de selv har hævdet, burde have haft kendskab til, hvordan Kommissionen vurderede aftaler om beregningsskemaer. I betragtning 62 og 63 til beslutningen har Kommissionen udtalt, at ifølge 1968-meddelelsen skal aftaler, der udelukkende har til formål at opstille beregningsskemaer i fællesskab, ikke betragtes som værende konkurrencebegrænsende, hvilket derimod ikke er tilfældet, når skemaerne indeholder faste beregningssatser. Under henvisning til sin egen beslutningspraksis har Kommissionen anført, at sidstnævnte type skema kan sidestilles med konkurrencebegrænsende vejledninger, eftersom skemaerne påvirker virksomhedernes prispolitik, idet de gør det muligt for virksomhederne at beregne deres omkostninger.

88 AST har ikke i denne sag anført noget, som modsiger disse konstateringer, og har ikke godtgjort, at Kommissionen forfulgte andre formål end at påvise, at den aftale, som beslutningen angår, var konkurrencebegrænsende.

89 Det bemærkes endelig, at AST ikke har tilvejebragt vægtige indicier for, at der foreligger ganske særlige omstændigheder, som kunne begrunde en undtagelse fra hovedreglen om, at sagsøgere ikke skal have adgang til Kommissionens interne dokumenter. Derfor afslås begæringen om fremlæggelse af disse dokumenter.

90 Det følger af de foregående betragtninger, at anbringendet ikke kan lægges til grund.

B — *Aftalens formål og kvalificering*

1. Beskrivelse af Madrid-mødet

Parternes argumenter

91 Sagsøgerne har anført, at beskrivelsen af formålet med Madrid-mødet i betragtning 44 til beslutningen er ukorrekt og upræcis. Ifølge denne beskrivelse var de pågældende virksomheder både enige om at indføre og anvende referenceværdier for legeringerne i beregningsformlen for legeringstillæg, og om at vedtage en identisk beregningsformel. Denne konstatering står i modsætning til

udtalelsen om, at anvendelsen af en identisk beregningsformel kan dateres tilbage til omkring 1988.

92 AST har tilføjet, at aftalens formål er beskrevet modsætningsfyldt og upræcist. Selv om formuleringen i betragtning 70 til beslutningen var korrekt, for så vidt som det deri er angivet, at det eneste formål med aftalen var at ændre referenceværdierne i beregningsformlen for legeringstillæg, uden løfter om, at disse værdier ville blive opretholdt i fremtiden, angives det imidlertid i artikel 1 i konklusionen, at overtrædelsen ikke blot bestod i ændringen, men tillige i anvendelsen af disse værdier på samordnet vis. Der er imidlertid intet, som godtgør, at Madrid-mødet tillige havde til formål at opretholde de referenceværdier, det var blevet besluttet at anvende.

93 Kommissionen er af den opfattelse, at sagsøgernes argumenter vedrørende det egentlige formål med Madrid-mødet er ubegrundede, for så vidt som Kommissionen ikke i beslutningen har udtalt sig om vedtagelsen af en fælles beregningsformel for legeringstillæg, men om de pågældende virksomheders anvendelse af nye identiske referenceværdier i den eksisterende beregningsformel. For så vidt angår AST's argument var formålet at bestride overtrædelsens fortsatte karakter.

Rettens bemærkninger

94 I betragtning 44 til beslutningen anføres det, at

»Madrid-mødet [havde] ét formål, nemlig at nå frem til en ensartet forhøjelse af priserne på rustfrit stål, der kunne udligne prisstigningerne på legeringsmaterialer. Man gennemgik de forskellige måder, hvorpå man tidligere havde beregnet legeringstillæg, og efter dette møde anlagde alle virksomhederne samme adfærd.

Virksomhederne har fra den 1. februar 1994 i alle lande i Europa, undtagen i Spanien og i Portugal, anvendt et legeringstillæg baseret på den formel, der senest blev anvendt i 1991, og med priserne fra september 1993 som referenceværdier«.

95 Som det tillige bekræftes i betragtning 45 til beslutningen, hvori der henvises til, »at producenterne af rustfrit stål bevidst genindførte legeringstillægget med samme beløb og på samme dato«, var Kommissionens vurdering således ikke baseret på anvendelsen af en fælles beregningsformel som sådan, hvis oprindelse lå forud for 1993, men på indførelsen af identiske referenceværdier i denne beregningsformel for alle virksomheder.

96 Som det allerede er udtalt (jf. præmis 82), fremgår det af betragtning 47 til beslutningen, at formålet med aftalen var at sikre, at alle virksomheder fra samme tidspunkt anvendte de samme referenceværdier ved beregning af legeringstillægget efter den allerede tidligere anvendte formel for at opnå en prisforhøjelse på rustfrit stål.

97 Heraf følger, at det ikke i beslutningen er angivet, at Madrid-mødet drejede sig om at få vedtaget en beregningsformel for legeringstillæg, men derimod, at det drejede sig om for alle producenter at indføre identiske referenceværdier i denne beregningsformel.

98 AST's argument, hvorefter aftalens formål var defineret selvmodsigende og upræcist, for så vidt som det ikke er godtgjort, at formålet også var at opretholde referenceværdierne i beregningsformlen, skal tillige forkastes. Ved at udtale, at aftalens formål var anvendelsen af de samme referenceværdier i beregningsformlen, har Kommissionen nødvendigvis antaget, at de pågældende virksomheders formål var at nå frem til en effektiv anvendelse af disse værdier. Spørgsmålet

om, hvorvidt Kommissionen i tilstrækkeligt omfang har godtgjort, at dette var tilfældet, henhører under gennemgangen af anbringendet om overtrædelsens varighed (jf. præmis 174-184).

99 Anbringendet kan derfor ikke lægges til grund.

2. Tilpasning af priser og legeringstillæg

Parternes argumenter

100 Sagsøgerne har bestridt relevansen af Kommissionens konstateringer vedrørende de nærmere regler for anvendelse af legeringstillæg. De har anført, at beslutningen er behæftet med et åbenbart urigtigt skøn med hensyn til de faktiske omstændigheder og en retlig fejl på dette punkt, for så vidt som den kritiserer virksomhederne for, uden for deres nationale markeder, at have tilpasset priserne på deres flade produkter af rustfrit stål til de priser, som anvendes af en enkelt producent (betragtning 39, stk. 3, til beslutningen).

101 Sagsøgerne har gjort gældende, at EKSF-traktatens artikel 60 udtrykkeligt fastsætter en »tilpasningsmekanisme« for priser, i henhold til hvilken producenterne med hensyn til prisfastsættelse uden for det nationale marked tilpasser priserne til den nationale producents priser eller, i mangel heraf, til hovedleverandørens priser. Da pristilpasning er resultatet af en selvstændig adfærd, udgør den ikke bevis for, at der foreligger en aftale som omhandlet i nævnte traktats artikel 65. Derfor er Avesta's erklæringer, som er gengivet i betragtning 38 og 40 til beslutningen, også irrelevante, for så vidt som de kun henviser til en pristilpasning, som ifølge betragtning 40 til beslutningen i øvrigt foretoges »non uniformly«.

102 AST har desuden hævdet, at vurderingen af pristilpasningen for flade produkter af rustfrit stål viser, at Kommissionen har anlagt et åbenbart urigtigt skøn for så vidt angår aftalens formål, idet Kommissionen antog, at aftalen snarere vedrørte priser på flade produkter af rustfrit stål end selve legeringstillægget.

103 Endelig har sagsøgerne gjort gældende, at de sproglige forskelle mellem den tyske og den italienske version af beslutningen bekræfter, at beslutningen er urigtig og ubegrundet for så vidt angår vurderingen af virksomhedernes adfærd på markedet. Den tyske version af beslutningen angiver nemlig i betragtning 39, at virksomhederne blev enige om (»geeinigt«) samme producents prisliste, mens virksomhederne ifølge den italienske version har tilpasset sig (»si sono allinéate«). Den tyske version af beslutningen er i denne henseende åbenbart urigtig, idet den heller ikke stemmer overens med Avesta's erklæringer, som er anført til støtte herfor. KTS har i sin replik fremhævet, at Kommissionen selv har medgivet, at udtrykket »geeinigt« er forvirrende, men den har dog ikke draget den naturlige konsekvens heraf med hensyn til begrundelsens selvmodsigende karakter.

104 Sagsøgerne har under alle omstændigheder begæret en sagkyndig undersøgelse i henhold til artikel 25 i Domstolens statut med henblik på at få fastslået eventuelle væsentlige forskelle mellem de forskellige sproglige versioner af beslutningen, og navnlig mellem den tyske og italienske version.

105 Kommissionen har hertil anført, at genstanden for beslutningen ikke er en aftale om anvendelse af identiske prislister for flade produkter, men en aftale om at anvende en beregningsformel for legeringstillæg under de samme betingelser. Betragtning 39 er i den sammenhæng blot en illustration af, hvorledes formlen for beregning af legeringstillægget kan anvendes. Hvorvidt virksomhederne er blevet enige om prisen på flade produkter har ingen betydning i forbindelse med beregningen af bøden. Det fremgår klart af betragtning 29-36 til beslutningen, at

virksomhederne efter Madrid-mødet besluttede at anvende legeringstillægget på alle markeder, såvel nationale som udenlandske, hvilket i øvrigt bekræftes af Avesta's notat, som der henvises til i betragtning 38 til beslutningen. Som det i øvrigt fremgår af betragtning 42 ff. til beslutningen, medførte denne anvendelse af legeringstillægget, at en producent kunne få forhåndskendskab til, hvilken holdning virksomhederne ville indtage.

106 Under disse omstændigheder er Kommissionen af den opfattelse, at tilpasningsmekanismen for priser i EKSF-traktatens artikel 60 ikke blevet tilsidesat, og betragtning 39 i den tyske version af beslutningen kan kun give anledning til forvirring, såfremt den læses isoleret.

Rettens bemærkninger

107 Indledningsvis skal det undersøges, hvorvidt der i beslutningen, som sagsøgerne hævder, er anlagt et åbenbart urigtigt skøn for så vidt angår beskrivelsen af de praktiske metoder for anvendelsen af legeringstillægget, som er angivet i betragtning 37-41 til beslutningen.

108 Det skal i denne forbindelse for det første fastslås, at sagsøgerne, i modsætning til hvad de selv har hævdet, ikke i beslutningen er anklaget for at have gjort sig skyldige i en overtrædelse som følge af prisaftalen om flade produkter af rustfrit stål, men kun, som nævnt (jf. præmis 82), for at have deltaget i en aftale om på samordnet vis at indføre og anvende identiske referenceværdier for legeringsmetallerne i beregningsformlen for legeringstillægget.

109 Den omstændighed, at der i betragtning 39, tredje afsnit, til beslutningen er henvist til de pågældende virksomheders tilpasning af priser på flade produkter af rustfrit stål uden for deres nationale markeder på grundlag af en producents prisliste, har ikke haft indflydelse på Kommissionens retlige vurdering af overtrædelsen eller på fastsættelsen af bødernes størrelse, hvilket sagsøgerne i øvrigt ikke har bestridt.

110 Det bemærkes dernæst, at Kommissionen i beslutningen har angivet de praktiske metoder for anvendelsen af legeringstillægget ved at henvise til omstændigheder ud over dem, der vedrører pristilpasning for flade produkter af rustfrit stål, som kun udgør et af de elementer, der karakteriserer den sammenhæng, hvori gennemførelsen af den samordnede praksis indgår.

111 Beslutningen er hovedsageligt baseret på et Avesta-notat af 17. januar 1994, hvori det er beskrevet, hvordan legeringstillægget skulle anvendes efter Madrid-mødet. Heri hedder det bl.a.: »På alle de markeder, hvor der findes en national producent, vil vi følge de regler, der er fastlagt af ham, herunder også anvende det tillæg, han beregner« (betragtning 38 til beslutningen). I beslutningen præciseres endvidere: »Både på de markeder, hvor [Avesta] ikke var den nationale producent, og på de markeder, hvor der ikke fandtes nogen national producent, og [Avesta] heller ikke var den førende leverandør, fulgte [Avesta] generelt, men ikke altid, den nationale producent eller den førende leverandør, hvilket er en ganske normal adfærd på markedet for rustfrit stål« (betragtning 40 til beslutningen).

112 Det anføres endvidere i betragtning 41 til beslutningen, at forskellige producenter sendte breve til deres kunder efter Madrid-mødet, hvori de underrettede dem om ændringen af de referenceværdier, der anvendtes ved beregningen af legeringstillægget. I et af disse breve, dateret den 31. januar 1994, har en producent bl.a. anført, at »vi har derfor intet andet valg end at beregne legeringstillæg for alle flade produkter af rustfrit stål, ligesom alle de andre producenter«.

113 Under hensyn til disse bevismidler er det således ikke godtgjort, at der i beslutningen er anlagt et urigtigt skøn, for så vidt som det deri fastslås, at de pågældende virksomheder frivilligt og faktisk har tilpasset legeringstillæggene efter Madrid-mødet.

114 Eftersom Kommissionens argumentation for at nå til denne konklusion i øvrigt er klart gengivet i beslutningen, kan anbringendet om manglende begrundelse i denne henseende ikke tiltrædes.

115 Det skal herefter undersøges, om beslutningen er behæftet med en retlig mangel, idet sagsøgerne har gjort gældende, at den tilsidesætter pristilpasningsmekanismen i EKSF-traktatens artikel 60.

116 Det bemærkes i denne forbindelse, at ifølge fast retspraksis har den obligatoriske offentliggørelse af prislister og salgsvilkår, som foreskrives i EKSF-traktatens artikel 60, stk. 2, til formål for det første så vidt muligt at hindre forbudt adfærd, for det andet at give køberne mulighed for at skaffe sig nøjagtige prisoplysninger og for at deltage i kontrollen med, at der ikke sker forskelsbehandling, og for det tredje at give virksomhederne adgang til præcise oplysninger om konkurrenternes priser, således at de får mulighed for at gennemføre en tilpasning (jf. Domstolens dom af 21.12.1954, sag 1/54, Frankrig mod Den Høje Myndighed, Sml. 1954-1964, s. 1, org. ref.: Rec. s. 7, på s. 24, og dom af 12.7.1979, sag 149/78, Rumi mod Kommissionen, Sml. s. 2523, præmis 10).

117 De priser, der fremgår af prislisterne, skal imidlertid fastsættes uafhængigt af den enkelte virksomhed og uden enhver, også stiltiende, aftale mellem dem. Navnlig bemærkes, at den omstændighed, at bestemmelserne i artikel 60 virker som en begrænsning af konkurrencen, ikke udelukker anvendelsen af forbuddet mod konkurrencebegrænsende aftaler i EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1 (jf. dommen i sagen Frankrig mod Den Høje Myndighed, Rec. s. 31, og Rettens dom af 11.3.1999, sag T-141/94, Thyssen Stahl mod Kommissionen, Sml. II, s. 347, præmis 312).

118 Endvidere forudser EKSF-traktatens artikel 60 ikke, at virksomhederne før offentliggørelsen af prislisterne tager kontakt med henblik på en gensidig underretning om deres fremtidige priser. I det omfang, hvori sådanne kontakter hindrer, at disse prislister fastsættes uafhængigt, kan de fordreje den normale konkurrence i nævnte traktats artikel 65, stk. 1's forstand (dommen i sagen Thyssen Stahl mod Kommissionen, præmis 313).

119 I denne sag er det ubestridt, at producenterne af rustfrit stål har opfyldt deres forpligtelse til at offentliggøre deres priser og salgsvilkår i henhold til EKSF-traktatens artikel 60, stk. 2, litra a), ved regelmæssigt at fremsende disse til Kommissionen, og at alle virksomhederne på dette grundlag har givet Kommissionen meddelelse om størrelsen af de legeringstillæg, de agtede at anvende fra den 1. februar 1994 (betragtning 37 til beslutningen).

120 Sagsøgerne kan imidlertid ikke med føje påberåbe sig tilpasningsmekanismen i ovennævnte bestemmelser, eftersom tilpasningen af referenceværdier bestemt til beregning af legeringstillægget, som beskrives i de dokumenter, som Kommissionen henviser til i betragtning 38, 40 og 41 til beslutningen, ikke beroede på de offentliggjorte prislister, men på en tidligere samordnet praksis mellem producenterne indgået på Madrid-mødet, hvor de blev enige om at vedtage identiske referenceværdier med henblik på en harmoniseret forhøjelse af legeringstillægget.

121 Heraf følger, at Kommissionen ikke har tilsidesat tilpasningsmekanismen i EKSF-traktatens artikel 60, og at beslutningen derfor ikke er behæftet med retlige mangler i denne henseende.

122 For så vidt angår anbringendet om, at der er uoverensstemmelse mellem den tyske og den italienske version af beslutningen, bemærkes, at udtrykket »aftale« i den tyske version af betragtning 39 til beslutningen vedrørende pristilpasning for flade produkter af rustfrit stål ikke har påvirket kvalificeringen af den adfærd, som de pågældende virksomheder kritiseres for, der — som allerede anført —

vedrørte metoderne for anvendelsen af beregningsformlen for legeringstillæg, og ikke den endelige pris på de omhandlede produkter. Begæringen om, at der anordnes en sagkyndig undersøgelse, bør derfor forkastes.

123 Det følger af det ovenfor anførte, at anbringendet er ubegrundet og bør forkastes.

3. Manglende begrundelse for kvalificeringen som aftale eller samordnet praksis

Formaliteten med hensyn til anbringendet

124 Kommissionen har anført, at for så vidt som KTS først har fremsat dette anbringende i sin replik, er der tale om et nyt anbringende, der skal afvises i overensstemmelse med artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement.

125 Det følger af fast retspraksis, at anbringendet om manglende eller utilstrækkelig begrundelse er et anbringende, der angår grundlæggende retsprincipper, som Fællesskabets retsinstanser skal tage under påkendelse ex officio (Domstolens dom af 2.4.1998, sag C-367/95 P, Kommissionen mod Sytraval og Brink's France, Sml. I, s. 1719, præmis 67), og som derfor kan påberåbes af parterne på et hvilket som helst trin af sagen (Domstolens dom af 20.2.1997, sag C-166/95 P, Kommissionen mod Daffix, Sml. I, s. 983, præmis 25).

126 Anbringendet kan derfor antages til realitetsbehandling.

Realiteten med hensyn til anbringendet

— Parternes argumenter

127 KTS har i replikken anført, at Kommissionen har sammenblandet klagepunkterne vedrørende samordnet praksis og aftale og dermed tilsidesat EKSF-traktatens artikel 15, som indebærer en forpligtelse for Kommissionen til at begrunde sine beslutninger.

128 Kommissionen har heroverfor gjort gældende, at kvalificeringen af et kartel som en aftale eller subsidiært en samordnet praksis ikke er udtryk for en tvetydig begrundelse i henhold til retspraksis (Rettens dom af 24.10.1991, sag T-1/89, Rhône-Poulenc mod Kommissionen, Sml. II, s. 867, præmis 119-124).

— Rettens bemærkninger

129 Den begrundelse, der kræves i henhold til EKSF-traktatens artikel 15, skal dels gøre det muligt for den berørte at gøre sig bekendt med begrundelserne for den trufne foranstaltning med henblik på i givet fald at kunne varetage sine interesser og efterprøve, om beslutningen er velbegrundet, dels gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve deres legalitetskontrol. Kravet om begrundelse skal vurderes på grundlag af omstændighederne i det konkrete tilfælde, bl.a. retsaktens indhold, arten af de anførte grunde og den sammenhæng, hvori den er vedtaget (Rettens dom af 24.9.1996, sag T-57/91, NALOO mod Kommissionen, Sml. II, s. 1019, præmis 298 og 300).

130 Det skal herefter undersøges, om kvalificeringen af kartellet som en aftale, og subsidiært som en samordnet praksis, i henhold til EKSF-traktatens artikel 65,

stk. 1, er tilstrækkelig begrundet. Det skal med henblik herpå undersøges, om beslutningen i tilstrækkeligt omfang fastlægger de elementer, der er en forudsætning for, at begge begreber er opfyldt.

131 For så vidt angår kvalificeringen som aftale, angiver beslutningen indledningsvis, at der foreligger en overtrædelse af EKSF-traktatens artikel 65, når parterne når frem til et viljefællesskab, der begrænser eller kan begrænse deres handlefrihed på markedet ved at fastlægge retningslinjer for handlinger, parterne hver især foretager eller undlader at foretage på markedet, idet der hertil hverken kræves kontraktligt fastsatte sanktioner eller håndhævelsesprocedurer, ligesom det heller ikke er nødvendigt, at denne enighed er nedfældet skriftligt (betragtning 43 til beslutningen).

132 Hvad angår de faktiske omstændigheder i den foreliggende sag fremgår de elementer, der indebærer, at der foreligger et viljefællesskab mellem de pågældende virksomheder, af betragtning 44 til beslutningen. Det anføres heri først, at Madrid-mødet havde til formål at nå frem til en ensartet forhøjelse af priserne på rustfrit stål, der kunne udligne prisstigningerne på legeringsmaterialer, og at man under mødet gennemgik de forskellige måder, hvorpå man tidligere havde beregnet legeringstillæg. Det er ubestridt, at alle virksomheder efter mødet anlagde samme adfærd, som bestod i, fra den 1. februar 1994, ved salg i alle lande i Europa, undtagen i Spanien og i Portugal, at anvende et legeringstillæg beregnet efter den formel, der blev anvendt i 1991, og med priserne på legeringselementerne fra september 1993 som referenceværdier.

133 Endelig anføres det i beslutningen, at dette viljefællesskab blev konkretiseret ved en telefaxmeddelelse fra Ugine af 20. december 1993, der blev sendt til alle de producenter, der havde deltaget i Madrid-mødet, samt Outokumpu. Meddelelsen afspejler, hvad man var nået frem til på dette møde og giver en detaljeret gennemgang af, hvordan legeringstillægget skulle beregnes, med udløsningsværdier, vekselkurser ecu/US-dollar (USD) og USD/ecu for legeringselementer (nikkel, chrom, molybden), referencemåneder og standardlegeringsindhold.

134 I beslutningen er det endvidere anført, at kvalificeringen som aftale bekræftes af indholdet i rundskrivelserne, nævnt i betragtning 41 til beslutningen, hvorved de forskellige producenter har underrettet deres kunder om genindførelsen af legeringstillægget. I et af disse breve, dateret den 28. januar 1994, har Ugine Savoie UK anført, at »[...] man på europæisk plan har besluttet at genindføre legeringstillægget for at tage hensyn til prisstigningerne på legeringsmateriale siden september 1993. Tillægget vil blive generelt anvendt fra og med den 1. februar 1994«. I et andet brev, dateret den 31. januar 1994, har Thyssen Fine Steels Ltd underrettet sine kunder om, »at den eneste løsning består i at anvende legeringstillæg for alle flade produkter af rustfrit stål, ligesom alle de andre producenter. Ligesom ved de tidligere legeringstillæg er der aftalt et klart grundlag for tillægget for at tage højde for ændringerne i pris-/omkostningsforholdet«.

135 Hvad dernæst angår kvalificeringen som samordnet praksis understreges det i betragtning 45 til beslutningen, at »selv om betegnelsen 'aftale' skulle kunne anfægtes, kan der ikke herske tvivl om, at den kendsgerning, at producenterne af rustfrit stål bevidst genindførte legeringstillægget med samme beløb og på samme dato, i det mindste må betragtes som udtryk for en samordnet praksis«. Der erindres i denne forbindelse om, at konkurrencebegrænsende aftaler, hvorved virksomhederne giver hinanden gensidig forhåndsunderretning om, hvilken holdning de hver især vil indtage, således at de hver især kan indrette deres adfærd på markedet efter deres viden om, at deres konkurrenter vil handle på samme måde, ikke falder uden for forbuddet mod karteller.

136 Det fremgår af disse betragtninger til beslutningen, at denne i tilstrækkeligt omfang har angivet de væsentligste elementer af faktisk og retlig karakter, som har ført Kommissionen til den konklusion, at det omhandlede kartel kunne kvalificeres som en aftale, subsidiært, som en samordnet praksis i henhold til EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1. I modsætning til det af KTS anførte har beslutningen navnlig angivet en klar sondring mellem kvalificeringen aftale og samordnet praksis, idet den har karakteriseret de elementer, der indgår i begge begreber.

137 Det følger heraf, at anbringendet bør forkastes.

C — *Aftalens indvirkning på priserne*

Parternes argumenter

138 Sagsøgerne har gjort gældende, at Kommissionen ikke i tilstrækkeligt omfang har godtgjort, hvilke virkninger beregningsformlen for legeringstillæg har på prisen for flade produkter af rustfrit stål, herunder de påståede konkurrencebegrænsende virkninger. De har anført, at begrundelsen er urigtig og under alle omstændigheder utilstrækkelig.

139 Ifølge KTS har Kommissionen i betragtning 48 til beslutningen begrænset sig til at konstatere, at legeringstillægget kan udgøre op til 25% af den endelige pris på rustfrit stål. I denne vurdering ses bort fra, at det i praksis står enhver kunde frit at købe produkterne til en fast pris frem for til en variabel pris.

140 AST har gjort gældende, at legeringstillægget kun udgør én af de komponenter, der har betydning for den endelige pris på rustfrit stål, og at der kun tages hensyn til variationer i prisen over et vist niveau. Størstedelen af den endelige pris på rustfrit stål er ikke genstand for nogen aftale.

141 AST har endvidere anført, at Kommissionen har henvist til ubegrundede og ikke underbyggede påstande. Således har Kommissionen ikke besvaret argumentet om, at forhøjelsen af prisen på rustfrit stål fra og med 1994 skyldtes den stærke stigning — ca. 30% — der på det tidspunkt blev registreret i efterspørgslen.

Endvidere er der heller ikke taget hensyn til, at den ændring af referenceværdierne, som virksomhederne blev enige om på Madrid-mødet, ikke havde nogen virkninger fra juni 1994, eftersom prisudviklingen på legeringselementer medførte, at værdierne blev de samme som de oprindeligt fastsatte værdier i beregningsformlen for legeringstillæg, før ændringen af disse.

142 AST har med henblik på vurderingen af aftalens begrænsende virkninger tillige gjort gældende, at det er tidspunktet for den faktiske anvendelse af de nye priser i forhold til kunderne, der bør være afgørende, og ikke det tidspunkt, hvor Kommissionen blev underrettet om priserne. AST har først anvendt legeringstillægget fra april 1994, dvs. mere end to måneder senere end de andre producenter.

143 Sagsøgerne har endelig anført, at beslutningens selvmodsigende begrundelse for så vidt angår aftalens påvirkning af prisen bekræftes af uoverensstemmelserne mellem den tyske og den italienske version af betragtning 49 til beslutningen. Ifølge den tyske version af beslutningen er ændringen af referenceværdierne for legeringstillægget ikke årsag til den prisforhøjelse på rustfrit stål, som fandt sted i perioden mellem januar 1994 og marts 1995, mens der ifølge den italienske version er en konkret årsagsforbindelse mellem forhøjelsen og ændringen af referenceværdierne for legeringstillægget. KTS har derfor anmodet om, at der anordnes en sagkyndig undersøgelse i henhold til artikel 25 i statutten for Domstolen, og AST har anmodet om fremlæggelse af alle relevante dokumenter i henhold til artikel 24 i statutten for Domstolen.

144 Kommissionen har gjort gældende, at beslutningen ikke er behæftet med skønsmæssige fejl eller manglende begrundelse på dette punkt.

145 Det fremgår klart af beslutningen, at legeringstillægget udgør et element i den endelige pris på de omhandlede produkter, og at formålet med aftalen derfor er at fastsætte et priselement. Kommissionen har i denne forbindelse hævdet, at det er ubestridt, at legeringstillægget kan udgøre op til 25% af produkternes endelige

pris. De oplysninger, som blev meddelt under den administrative procedure, viste i hvert fald, at legeringstillægget i marts 1995 udgjorde 24% af den endelige pris på koldvalsede stænger og 25% af den endelige pris på varmvalsede stænger, og at legeringstillægget på andre stålkvaliteter med et højere indhold af nikkel var endnu større.

146 KTS's forsøg på at relativisere den økonomiske betydning af overtrædelsen var forgæves, eftersom det af KTN's erklæringer under proceduren fremgik, at aftalens formål var at imødegå en katastrofal økonomisk situation. I øvrigt er det forhold, at beslutningen ikke indeholder en udtrykkelig oplysning om kundernes mulighed for at købe til en fast og ikke variabel pris, ikke ensbetydende med, at Kommissionen ikke havde kendskab hertil. Ifølge retspraksis er Kommissionen ikke forpligtet til, i en beslutning, at overveje alle de faktiske og retlige omstændigheder, som parterne har påberåbt sig under den administrative procedure.

147 Kommissionen har desuden anført, at aftalens påvirkning af den endelige pris på produkterne ikke har været overdrevet, eftersom beslutningen i denne forbindelse angiver, at den væsentlige stigning i prisen på rustfrit stål ikke kun beror på ændringen af udløsningsværdierne for legeringstillæg, selv om det tillige konstateres, at dette har været stærkt medvirkende hertil.

148 For så vidt angår AST's påståede forsinkede anvendelse af de nye referenceværdier har Kommissionen gjort gældende, at AST selv officielt har underrettet den om, at det nye beløb for legeringstillæg, beregnet efter de nye referenceværdier, ville blive anvendt fra den 1. februar 1994. Under alle omstændigheder kan der ikke på baggrund af den påståede forsinkede iværksættelse af aftalen rejses tvivl om AST's deltagelse heri.

149 Sagsøgernes argument om, at der er sproglige uoverensstemmelser mellem den tyske og italienske version af betragtning 49 til beslutningen, er ubegrundet. Selv

om det andet punktum i betragtning 49 til den tyske version af beslutningen ikke henviser til, at der er en årsagsforbindelse mellem anvendelsen af beregningsformlen for legeringstillægget og den efterfølgende forhøjelse af prisen, fremgår det ikke desto mindre udtrykkeligt af det følgende punktum, at forhøjelsen af prisen på rustfrit stål ikke udelukkende kan tilskrives [»zurückgeführt«] ændringen af udløsningstærsklerne for legeringstillægget, men at dette har været en stærkt medvirkende årsag hertil.

Rettens bemærkninger

150 EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, indeholder et forbud mod »alle aftaler mellem virksomheder, alle vedtagelser inden for virksomheders organisationer og alle former for samordnet praksis, som har til formål direkte eller indirekte at hindre, begrænse eller fordreje den normale konkurrence på det fælles marked [...], navnlig sådanne, som består i:

a) fastsættelse af priser

[...]«

151 Ifølge fast retspraksis vedrørende EF-traktatens artikel 85, stk. 1, er hensyntagen til de konkrete virkninger af en aftale overflødig, når det fremgår, at den har til formål at begrænse, hindre eller fordreje konkurrencen i denne artikels forstand (Domstolens domme af 8.7.1999, sag C-49/92 P, Kommissionen mod Anic Partecipazioni, Sml. I, s. 4125, præmis 99, sag C-199/92 P, Hüls mod Kommissionen, Sml. I, s. 4287, præmis 178, og sag C-235/92 P, Montecatini mod Kommissionen, Sml. I, s. 4539, præmis 122).

152 En samordnet praksis er således forbudt, uanset virkningen, når formålet hermed er konkurrencebegrænsende. Hertil kommer, at selv om begrebet samordnet praksis i sig selv forudsætter en adfærd på markedet, indebærer begrebet ikke nødvendigvis, at denne adfærd konkret har den virkning at begrænse, forhindre eller fordreje konkurrencen (dommen i sagen Kommissionen mod Anic Partecipazioni, præmis 123 og 124, dommen i sagen Hüls mod Kommissionen, præmis 164 og 165, og dommen i sagen Montecatini mod Kommissionen, præmis 124 og 125). Eftersom Kommissionen har ført tilstrækkeligt bevis for virksomhedens deltagelse i en samordning med det formål at begrænse konkurrencen, skal den ikke bevise, at samordningen er kommet til udtryk ved adfærd på markedet, eller at den har haft begrænsende virkninger for konkurrencen. Det påhviler derimod den berørte virksomhed at bevise, at samordningen ikke på nogen måde har påvirket dens adfærd på markedet (dommen i sagen Kommissionen mod Anic Partecipazioni, præmis 126, og dommen i sagen Hüls mod Kommissionen, præmis 167).

153 Disse principper finder tillige anvendelse i forbindelse med anvendelsen af EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1. For så vidt som denne bestemmelse henviser til konkurrencebegrænsende foranstaltninger, som »har til formål« at fordreje den normale konkurrence, må dette udtryk anses for at omfatte udtrykket »har til formål« i EF-traktatens artikel 85, stk. 1 (dommen i sagen Thyssen Stahl mod Kommissionen, præmis 277).

154 Det følger heraf, at Kommissionen ikke er forpligtet til at påvise en skadelig virkning for konkurrencen for at kunne bevise en overtrædelse af EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, eftersom den har godtgjort, at der foreligger en aftale eller en samordnet praksis, som har til formål af begrænse konkurrencen (jf. dommen i sagen Thyssen Stahl mod Kommissionen, præmis 277).

155 Sagsøgernes forskellige anbringender, hvormed det gøres gældende, at konkurrencen ikke begrænses, bør forkastes, idet de er baseret på en urigtig opfattelse af de beviskrav, der stilles i EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1. Sagsøgerne har nemlig ikke bestridt rigtigheden af Kommissionens konstateringer i betragtning 47 og 48 til beslutningen, som tilsigter at bevise, at den omhandlede aftale havde til formål at begrænse konkurrencen.

156 Inden undersøgelsen for fuldstændighedens skyld af aftalens konkurrencebegrænsende virkninger, har Kommissionen med rette anført, at der var tale om en aftale, der henhørte under forbuddet i EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, eftersom dens formål var at fastsætte en endelig pris på flade produkter af rustfrit stål ved at sikre, at alle producenter fra samme tidspunkt anvendte de samme referenceværdier for legeringselementerne i beregningsformlen for legeringstillægget.

157 Ifølge retspraksis vedrørende anvendelsen af EF-traktatens artikel 85, stk. 1, litra a), omfatter forbuddet mod aftaler, som direkte eller indirekte indeholder en prisfastsættelse, også aftaler om fastsættelse af en del af den endelige pris (jf. Rettens dom af 21.2.1995, sag T-29/92, SPO m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 289, præmis 146). Det følger nemlig heraf, at AST's argument, hvorefter størstedelen af den endelige pris på rustfrit stål ikke kan være genstand for en aftale, er uden relevans.

158 Kommissionen har desuden i betragtning 48 til beslutningen konstateret, at aftalen kunne begrænse konkurrencen mærkbart, dels for så vidt som de omhandlede virksomheder tegnede sig for mere end 90% af salget af flade produkter af rustfrit stål, dels for så vidt som den prisforhøjelse, som legeringstillægget resulterede i, kunne udgøre op til 25% af den endelige pris på disse produkter.

159 Det bemærkes, at sagsøgerne ikke har bestridt rigtigheden af denne vurdering. KTS har i denne forbindelse kun anført, at den del af den endelige pris, som legeringstillægget resulterede i, lå under 25%, når deres kunder handlede til en fast pris i stedet for til en variabel pris. Et sådant argument står ikke i modsætning til det forhold, at det pristillæg, som legeringstillægget resulterede i, og som blev beregnet på grundlag af referenceværdier vedtaget på Madrid-mødet, i princippet kunne repræsentere en væsentlig del af den endelige pris på produkterne. Desuden har KTS ikke bestridt, at det således beregnede legeringstillæg faktisk påvirkede den endelige pris på produkterne, når deres kunder ikke foretog køb til fast pris.

160 Under alle omstændigheder bemærkes, at sagsøgerne ikke har godtgjort, at der i beslutningen er anlagt et urigtigt skøn, for så vidt som den vedrører aftalens faktiske virkninger på markedet.

161 Navnlig kan det ikke med føje hævdes, at Kommissionen har overdrevet eller, modsat, overset aftalens påvirkning af den endelig pris på produkterne. Kommissionen har nemlig i betragtning 49 til beslutningen, herunder i den tyske version, fastslået, at det forhold, at prisen på rustfrit stål næsten blev fordoblet i perioden mellem januar 1994 og marts 1995, ikke udelukkende kunne tilskrives ændringen af referenceværdierne for legeringstillægget, men at den har været en stærkt medvirkende årsag hertil. Sagsøgernes anbringende om, at der i den tyske version af beslutningen ikke henvises til, at der er en årsagsforbindelse mellem aftalen og prisforhøjelsen, bør forkastes, uden at det er nødvendigt at tage stilling til sagsøgernes begæring om en sagkyndig undersøgelse eller om fremlæggelse af dokumenter.

162 Ligeledes bør anbringendet om, at ændringen af referenceværdierne vedtaget på Madrid-mødet ikke længere havde nogen virkning — idet prisudviklingen for legeringselementerne medførte, at referenceværdierne blev de samme som før ændringen — forkastes. Som Kommissionen har anført i betragtning 70 til beslutningen, har det forhold, at prisen på et legeringselement atter beregnes ud fra de tidligere referenceværdier, ingen betydning, eftersom prisforhøjelsen som følge af legeringstillægget i sagens natur er blevet højere, end hvis referenceværdierne ikke var blevet ændret.

163 AST's argument om, at selskabet anvendte de nye referenceværdier to måneder senere, kan ikke tiltrædes. Det er ubestridt, at sidstnævnte officielt underrettede Kommissionen om, at det ville anvende de nye beløb for legeringstillæg fra og med den 1. februar 1994. Desuden ville et sådant argument, selv hvis det kunne bevises, blot vise, at samordningen, som AST ikke har bestridt at havet deltaget i, faktisk har påvirket dets egen adfærd på markedet (jf. præmis 151).

164 Da den af Kommissionen fulgte argumentation er klart angivet i beslutningen, bør argumentet om en utilstrækkelig begrundelse forkastes.

165 Heraf følger, at disse anbringender bør forkastes.

D — *Overtrædelsens varighed*

Parternes argumenter

166 Sagsøgerne har hævdet, at Kommissionen ikke har vurderet overtrædelsens varighed korrekt, og at den ikke har begrundet beslutningen, idet den har anført, at en aftale om samordnet praksis blev indgået på Madrid-mødet i december 1993 og fortsatte indtil vedtagelsen af beslutningen. Ifølge sagsøgerne var ændringen af referenceværdierne i beregningsformlen for legeringstillægget vedtaget på Madrid-mødet kun en sporadisk og ikke varig ændring.

167 Sagsøgerne har i denne forbindelse anført, at der hverken under mødet eller på noget senere tidspunkt har været spørgsmål om opretholdelse af værdierne. Det er derfor urigtigt at antage, at en samordnet praksis vedvarer, så længe den ikke er udtrykkeligt afsluttet. Da først prisforhøjelsen var gennemført, var virksomhederne frit stillede i forhold til, hvilket prisniveau de ville anlægge under hensyn til markedsvilkårene, som er de samme for alle virksomhederne.

168 KTS har navnlig anført, at selv om den på Madrid-mødet vedtagne, ensartede ændring af referenceværdierne i beregningsformlen for legeringstillægget kunne betragtes som en samordnet praksis i henhold til EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, var denne samordning imidlertid kun sporadisk, idet KTS efterfølgende har foretaget individuelle og regelmæssige ændringer af legeringstillægget og den endelige pris. Hvad angår vurderingen af varigheden af en overtrædelse er det afgørende element i øvrigt ikke fastsættelsen af legeringstillægget som et element i den endelige pris, men den endelige pris i sig selv, sådan som den anvendes på markedet. Overtrædelsen kan derfor ikke betragtes som varig.

169 KTS har tilføjet, at Kommissionen ikke var berettiget til at påberåbe sig den kontakt, som den selv har haft med andre producenter efter Madrid-mødet. Betragtning 33 til den tyske version af beslutningen indeholder en oversættelsesfejl, som giver det indtryk, at ophavsmanden til den omhandlede telefax endnu afventede nogle oplysninger fra Krupp vedrørende de legeringstillæg, som sidstnævnte ville anvende (»noch keine Informationen«), mens ophavsmanden blot angav ikke at have modtaget nogen oplysninger (»we have no current information«).

170 AST har gjort gældende, at selv om referenceværdierne i beregningsformlen for legeringstillæg ikke var blevet ændret siden Madrid-mødet, skyldtes dette ikke en aftale om, at overtrædelsen skulle fortsætte, men EKSF-traktatens ordning med prisgennemsigtighed og de pågældende virksomheders parallelle adfærd.

171 Den retspraksis, som Kommissionen har henvist til, er ikke relevant, idet den vedrører situationer, hvor de sanktionerede aftaler fortsat havde virkning efter deres ophør.

172 Kommissionen har heroverfor gjort gældende, at sagsøgerne ikke har ændret referenceværdierne i legeringstillægget efter Madrid-mødet. Den eneste mulige

forklaring på opretholdelsen af referenceværdierne er ifølge Kommissionen nødvendigvis, at deltagerne i aftalen har været enige om ikke at ændre dem igen. Dette bekræftes i øvrigt af, at det kun var Avesta, der havde bragt overtrædelsen til ophør inden vedtagelsen af beslutningen, idet Avesta radikalt ændrede beregningsformlen for legeringstillægget, mens KTS og ATS først formelt bragte overtrædelsen til ophør den 1. april 1998, idet de i overensstemmelse med beslutningens artikel 4 indførte nye tærskelværdier for legeringselementerne med henblik på beregning af legeringstillægget. De prisændringer, som sagsøgerne i øvrigt har påberåbt sig, er ikke relevante, idet de udelukkende angår den endelige pris på flade produkter af rustfrit stål anvendt i forhold til deres kunder.

173 Kommissionen har endelig gjort gældende, at det under alle omstændigheder følger af retspraksis vedrørende EF-traktatens artikel 85, stk. 1, at denne artikel finder anvendelse, hvis visse virksomheders parallelle adfærd, som oprindeligt er resultatet af en aftale, stadig har virkninger, efter at denne er ophørt (Domstolens dom af 15.6.1976, sag 51/75, EMI Records, Sml. s. 811, præmis 30). Denne løsning kan analogt anvendes på EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1.

Rettens bemærkninger

174 Som det fremgår af retspraksis, påhviler det Kommissionen at bevise ikke alene, at der foreligger en konkurrencebegrænsende aftale, men også dennes varighed (jf. Rettens dom af 7.7.1994, sag T-43/92, Dunlop Slazenger mod Kommissionen, Sml. II, s. 441, præmis 79, og af 15.3.2000, forenede sager T-25/95, T-26/95, T-30/95, T-31/95, T-32/95, T-34/95 — T-39/95, T-42/95 — T-46/95, T-48/95, T-50/95 — T-65/95, T-68/95 — T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, Cimentieres CBR m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 491, præmis 2802).

175 Det skal derfor undersøges, om Kommissionen, når den i betragtning 50 til beslutningen har fastslået, at den samordnede praksis fortsatte indtil vedtagelsen

af beslutningen, har løftet sin bevisbyrde og begrundet beslutningen tilstrækkeligt.

176 Det bemærkes indledningsvis, at aftalens formål bestod i, at producenterne af flade produkter af rustfrit stål anvendte identiske referenceværdier i beregningsformlen for legeringstillægget med henblik på en forhøjelse af den endelige pris, hvoraf legeringstillægget udgør en væsentlig del.

177 Som det navnlig fremgår af betragtning 44 til beslutningen, blev aftalen indgået på Madrid-mødet den 16. december 1993, hvor de deltagende virksomheder besluttede at anvende det således beregnede legeringstillæg fra den 1. februar 1994. Fra denne dato anvendte virksomhederne, herunder KTN og ATS, et legeringstillæg beregnet på grundlag af formlen, som var baseret på de referenceværdier, der blev aftalt på Madrid-mødet, på deres salg i Europa, undtagen i Spanien og i Portugal. Endelig fremhæves det i betragtning 50 til beslutningen, at det kun var Avesta, der i november 1996 meddelte, at man ville benytte en anden metode til beregning af legeringstillægget.

178 Det bemærkes, at sagsøgerne ikke bestrider og ikke under den administrative procedure har bestridt, at referenceværdierne for legeringstillægget, som blev aftalt på Madrid-mødet, ikke blev ændret før vedtagelsen af beslutningen. Eftersom de omhandlede virksomheder fortsatte med at anvende de under nævnte møde aftalte referenceværdier, kan den omstændighed, at der ikke blev truffet en udtrykkelig beslutning for så vidt angår aftalens varighed, ikke godtgøre, at aftalen var tilfældig og tidsbegrænset.

179 Argumentet om, at virksomhederne regelmæssigt ændrede de priser, som de anvendte over for deres kunder, er ikke relevant, eftersom argumentet vedrører

disse virksomheders endelige pris på flade produkter af rustfrit stål, hvori legeringstillægget kun udgør en komponent. De regelmæssige udsving i legeringstillægget beviser ikke, at aftalen ophørte, for så vidt som disse udsving kun var et resultat af beregninger, der blev foretaget med udgangspunkt i beregningsformlen, som indeholdt de samme referenceværdier for alle producenter. Den af KTS påberåbte oversættelsesfejl, som skal godtgøre, at virksomheden ikke har været i kontakt med de andre producenter efter Madrid-mødet, beviser heller ikke noget i denne henseende, eftersom det i øvrigt medgives, at den omhandlede virksomhed beregnede legeringstillægget efter de metoder, der blev aftalt på det nævnte møde.

180 Endvidere forkastes AST's argument om, at opretholdelsen af de på Madrid-mødet aftalte referenceværdier skyldes prisernes gennemsigtighed og de pågældende virksomheders parallelle adfærd. Det fremgår ganske vist af retspraksis, at en parallel adfærd ikke kan betragtes som et bevis for en samordning, medmindre samordningen er den eneste sandsynlige forklaring på en sådan adfærd (Domstolens dom af 31.3.1993, forenede sager C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 og C-125/85 — C-129/85, Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1307, præmis 71), men i det foreliggende tilfælde skyldes de omhandlede virksomheders opretholdelse af identiske referenceværdier i beregningsformlen for legeringstillæg en samordning, eftersom disse værdier blev fastsat i fællesskab under drøftelserne mellem producenterne i december 1993.

181 Endelig bemærkes, at det for at anvende EF-traktatens artikel 85, og for analogt at anvende EKSF-traktatens artikel 65, er tilstrækkeligt, at aftaler, selv om de ikke længere er i kraft, stadig har virkninger også efter det tidspunkt, hvor de formelt er ophørt med at have gyldighed (EMI Records-dommen, præmis 15, Domstolens dom af 3.7.1985, sag 243/83, Binon, Sml. s. 2015, præmis 17, Rettens dom af 24.10.1991, sag T-2/89, Petrofina mod Kommissionen, Sml. II, s. 1087, præmis 212, og af 14.5.1998, sag T-327/94, SCA Holding mod Kommissionen, Sml. II, s. 1373, præmis 95). Dette gælder i særlig høj grad, når virkningerne af samordningen — som i dette tilfælde — bestod indtil vedtagelsen af beslutningen, uden at samordningen formelt er ophørt.

182 Det følger heraf, at for så vidt som KTN og ATS ikke havde opgivet at anvende de referenceværdier, som blev aftalt på Madrid-mødet, inden vedtagelsen af beslutningen, har Kommissionen med rette kunnet antage, at overtrædelsen bestod lige indtil denne dato.

183 Eftersom beslutningen i øvrigt klart gengiver den argumentation, som Kommissionen har fulgt for at nå til denne konklusion, kan anbringendet om manglende begrundelse på dette punkt ikke tiltrædes.

184 Heraf følger, at dette anbringende bør forkastes.

De subsidiære påstande om annullation af beslutningens artikel 2 eller nedsættelse af bøden

I — *Anbringendet om urigtig beregning af bøderne*

A — *Anbringendet om særskilte bøder for KTN og for ATS*

Parternes argumenter

185 Sagsøgerne har kritiseret Kommissionen for ikke at have taget hensyn til deres indbyrdes koncernforhold ved beregningen af bøden, selv om den havde kendskab til dette forhold.

186 De har påstået, at for så vidt som Kommissionen ikke har fastsat bødens størrelse ud fra de berørte virksomheders omsætning, men ud fra et skønsmæssigt fastsat beløb på 4 mio. ECU for hver virksomhed, burde der pålægges KTN en enkelt bøde, som skulle dække KTN's egne aktiviteter, AST's aktiviteter og de aktiviteter, som Thyssen Stahl overtog. I det foreliggende tilfælde er den valgte løsning urigtig og diskriminerende, idet den reelt medfører, at der pålægges en fælles økonomisk enhed — dvs. KTN — tre bøder. Beslutningen er derfor behæftet med en retlig fejl.

187 Hvad angår Kommissionens argument om, at KTN og AST stedse har handlet uafhængigt af hinanden i den periode, hvor aftalen varede, har KTS anført, at denne omstændighed ikke i sig selv indebærer, at de kan pålægges særskilte bøder på det samme beløb. AST har anført, at det er ubestridt, at KTN ikke har bestemt AST's adfærd, men at Kommissionen ikke af den grund burde betragte dem som to ligeværdige enheder med henblik på beregningen af bøden.

188 Kommissionen har heroverfor gjort gældende, at KTS og ATS er blevet pålagt særskilte øder, idet disse selskaber var uafhængige af hinanden, da aftalen blev indgået på Madrid-mødet. Endvidere fortsatte AST med at agere uafhængigt på markedet, selv efter at KTN den 10. maj 1996 havde overtaget alle aktierne i AST. Endelig er det ikke under den administrative procedure blevet anført, at ATS blev kontrolleret af KTN. Navnlig har AST aldrig oplyst, at moderselskabet var ansvarlig for dets beslutninger. Heraf følger, at det var korrekt at pålægge selskaberne særskilte bøder, for så vidt som datterselskabets adfærd hele tiden var uafhængigt af moderselskabets.

Rettens bemærkninger

189 Det fremgår af fast retspraksis, at ansvaret for en virksomheds konkurrencebegrænsende adfærd kan pålægges moderselskabet, hvis den førstnævnte virk-

somhed ikke frit har bestemt sin adfærd på markedet, men i det væsentlige har fulgt instrukser fra sidstnævnte virksomhed, navnlig under hensyn til de økonomiske og juridiske forbindelser mellem virksomhederne (jf. Domstolens dom af 14.7.1972, sag 48/69, ICI mod Kommissionen, Sml. 1972, s. 151, org. ref.: Rec. s. 619, præmis 132 og 133, af 25.10.1983, sag 107/82, AEG mod Kommissionen, Sml. s. 3151, præmis 49, og, senest, af 16.11.2000, sag C-294/98 P, Metsä-Serla m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 10065, præmis 27).

190 Det bemærkes, at AST, som angivet ovenfor (jf. præmis 2), blev overtaget af Krupp og et italiensk konsortium i fællesskab. I december 1995 øgede Krupp sin aktieandel i AST fra 50% til 75%, for derefter at overtage alle aktier i AST den 10. maj 1996. Aktierne blev herefter overført til KTN og derefter til KTS.

191 Sagsøgerne har imidlertid ikke gjort gældende, og end mindre godtgjort, at AST, selv efter at det blev et datterselskab, ikke deltog selvstændigt i den aftale, der er genstand for beslutningen, men på grund af moderselskabets instrukser. De har derimod ikke bestridt, at de har handlet uafhængigt af hinanden under hele den periode, hvor aftalen bestod.

192 Anbringendet bør derfor forkastes.

B — *Overtrædelsens grovhed*

Parternes argumenter

193 KTS har for det første indvendt, at Kommissionen har afvist at pålægge det en symbolsk bøde med den begrundelse, at det drejede sig om en åbenlys

overtrædelse. At en overtrædelse er åbenlys, siger ikke noget om nødvendigheden af en sanktion eller om bødens størrelse, idet enhver overtrædelse, der, som i denne sag, erkendes af de skyldige eller godtgøres ved hjælp af beviser, skal betragtes som åbenlys. Endvidere indgår dette kriterium ikke i retningslinjerne for beregningen af bøder pålagt i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 og EKSF-traktatens artikel 65, stk. 5 (EFT 1998 C 9, s. 3) (herefter »retningslinjerne«).

194 Som svar på argumentet om, at overtrædelsen betragtes som åbenlys, fordi den var forsætlig, har KTS anført, at det er karakteristisk for enhver overtrædelse af denne art, at den begås forsætligt, eftersom virksomhederne er vidende herom. Det er nemlig ikke muligt at overtræde EKSF-traktatens artikel 65 ved uagtsomhed.

195 KTS har dernæst gjort gældende, at Kommissionen har taget hensyn til overtrædelsens grovhed to gange i forbindelse med beregningen af bødens størrelse. En gennemgang af overtrædelsens grovhed er allerede foretaget i betragtning 74-77 til beslutningen med henblik på at fastsætte bødens størrelse til 4 mio. ECU, men Kommissionen fremhæver atter dette kriterium i betragtning 79 til beslutningen som begrundelse for, at det omhandlede grundbeløb kan forhøjes med 1,6 mio. ECU.

196 Kommissionen har for det første gjort gældende, at henset til overtrædelsens grovhed og varighed samt til KTS's forsinkede og begrænsede samarbejde, kan der ikke pålægges symbolske bøder i denne sag. Henvisningen til overtrædelsens åbenlyse karakter skal blot illustrere, at virksomhederne ikke kunne være uvidende om, at overtrædelsen var i strid med konkurrenceretten.

197 Kommissionen har for det andet anført, at for så vidt angår den dobbelte henvisning til overtrædelsens grovhed fremgår det klart af betragtning 78, 79 og

80 til beslutningen, trods skrivefejlen i betragtning 79, at den omtvistede forhøjelse blev foretaget på grundlag af overtrædelsens varighed.

Rettens bemærkninger

198 Ifølge fast retspraksis skal overtrædelsernes grovhed fastslås på grundlag af en lang række forhold, herunder bl.a. sagens særlige omstændigheder, dens sammenhæng og bødernes afskrækkende virkning, uden at der er opstillet en bindende eller udtømmende liste over de kriterier, som obligatorisk skal tages i betragtning (Domstolens kendelse af 25.3.1996, sag C-137/95 P, SPO m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1611, præmis 54, og Domstolens dom af 17.7.1997, sag C-219/95 P, Ferriere Nord mod Kommissionen, Sml. I, s. 4411, præmis 33).

199 I denne henseende kan forhold, der vedrører forsættet og dermed formålet med en adfærd, have større betydning end de omstændigheder, der vedrører adfærdens virkninger (jf. forslag til afgørelse fra dommer Vesterdorf, der varetog hvervet som generaladvokat i forbindelse med Rettens dom af 24.10.1991, sag T-1/89, Rhône-Poulenc mod Kommissionen, Sml. II, s. 867, på s. 869 og s. 1022, fælles forslag til afgørelse i de såkaldte »polypropylen-domme« af 24.10.1991, sag T-2/89 og sag T-3/89, Sml. II, s. 1087, på s. 1177, og af 17.12.1991, sag T-4/89, sag T-6/89, sag T-7/89 og T-8/89, henholdsvis Sml. II, s. 1523, s. 1623, s. 1711 og s. 1833, og af 10.3.1992, sag T-9/89—T-15/89, henholdsvis Sml. II, s. 499, s. 629, s. 757, s. 907, s. 1021, s. 1155, og s. 1275), navnlig når der er tale om overtrædelser, der efter deres karakter er alvorlige, såsom fastsættelse af priserne (dommen i sag Thyssen Stahl mod Kommissionen, præmis 636, og Rettens dom af 11.3.1999, sag T-157/94, Ensidesa mod Kommissionen, Sml. II, s. 707, præmis 508).

200 En tilsidesættelse af traktatens konkurrenceregler kan navnlig anses for forsætlig, når virksomheden ikke kunne være uvidende om, at dens adfærd havde til formål at begrænse konkurrencen. Det er således ikke nødvendigt, at virksomheden har

været vidende om, at den overtrådte disse bestemmelser (Rettens dom af 6.4.1995, sag T-143/89, Ferriere Nord mod Kommissionen, Sml. II, s. 917, præmis 41).

201 Endelig kan det forhold, at der hos en virksomhed har hersket rimelig tvivl med hensyn til ulovligheden af den konkurrencebegrænsende adfærd, eller hvis overtrædelsen skyldes uagtsomhed og ikke er begået forsætligt, udgøre formildende omstændigheder, som i henhold til punkt 3, fjerde og femte led, i retningslinjerne kan begrunde en nedsættelse af grundbeløbet for den af Kommissionen beregnede bøde.

202 I denne sag har Kommissionen i betragtning 75 til beslutningen anført, at overtrædelsen havde en åbenlys karakter, efter i betragtning 74 at have henvist til, at det drejede sig om aftale, der havde til formål at opnå en ensartet forhøjelse af et priselement, og derfor udgjorde en alvorlig overtrædelse af fællesskabsretten, der omfattede næsten alle producenter af flade produkter af rustfrit stål. For så vidt som Kommissionen således kunne fastslå, at de omhandlede virksomheder forsætligt havde begået en alvorlig overtrædelse, uden at der hos dem var tvivl om adfærdens karakter af overtrædelse, kan Kommissionens ikke anses for at have begået en retlig fejl ved at nægte at pålægge en symbolsk bøde.

203 KTS's argument bør derfor forkastes.

204 For så vidt angår argumentet om dobbelt henvisning til overtrædelsens grovhed bemærkes blot, at anvendelsen af udtrykket »alvorlige karakter« frem for »varighed« i betragtning 79 til beslutningen, i afsnittet med overskriften »Overtrædelsens varighed«, kun kan betragtes som en skrivefejl og ikke har medført en yderligere forhøjelse af bøden.

205 Heraf følger, at anbringendet bør forkastes.

C — *Overtrædelsens varighed*

Parternes argumenter

206 Sagsøgerne har anført, at Kommissionen burde have nedsat bøden og ikke forhøjet den, eftersom overtrædelsen var kortvarig. En nedsættelse af bøden er så meget desto mere begrundet, som det først var i forbindelse med vedtagelsen af beslutningen, at Kommissionen for første gang vurderede, at det drejede sig om en langvarig overtrædelse. Kommissionen har ikke på noget tidspunkt under den administrative procedure forklaret sagsøgerne, at overtrædelsens varighed skulle fastlægges ud fra procedurens varighed, hvilket ifølge AST er en tilsidesættelse af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

207 AST har tilføjet, at da Kommissionen ikke har anset overtrædelsen for at være sporadisk, har den ikke har taget behørigt hensyn til sektorens kritiske situation som en formildende omstændighed. Da overtrædelsen reelt kun har været kortvarig, begrænset til tidspunktet for Madrid-mødet, har sektorens kritiske økonomiske situation nødvendigvis haft en større betydning, end Kommissionen har tillagt den.

208 AST har endvidere gjort gældende, at Kommissionen i beslutningen ikke har taget hensyn til den omstændighed, at selskabet først begyndte at anvende de ændrede referenceværdier i formlen for beregning af legeringstillægget i april 1994, dvs. to måneder senere end aftalt, hvilket også burde have kunnet begrunde en nedsættelse af bøden.

209 Kommissionen har heroverfor anført, at overtrædelsen begået af sagsøgerne varede i fire år, hvilket er en overtrædelse af mellemlang varighed, som kan medføre en forhøjelse på indtil 50% af de beløb, der er fastsat alene med henvisning til overtrædelsens grovhed, hvorimod der i det foreliggende tilfælde er fastsat en forhøjelse på 10% (400 000 ECU) for hvert år overtrædelsen varede. I modsætning til hvad sagsøgerne har påstået, har Kommissionen aldrig givet udtryk for, at overtrædelsen var kortvarig, og den har endog i klagepunktsmeddelelsen til sagsøgerne understreget, at denne overtrædelse fortsat bestod.

210 AST's argument om sektorens økonomiske situation støtter sig på den ukorrekte antagelse, at overtrædelsen var kortvarig. Sektorens økonomiske situation var kun kritisk, da samordningen begyndte, og blev derefter bedre.

Rettens bemærkninger

211 Ved fastsættelse af bødernes størrelse bør der tages hensyn til den således fastlagte varighed og alle de momenter, der indgår i vurderingen af overtrædelsernes grovhed (jf. dommen i sagen Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, præmis 129).

212 For så vidt angår overtrædelsens varighed sondres der i retningslinjerne mellem overtrædelser af kort varighed (almindeligvis under et år), for hvilke det beløb, der er fastsat for overtrædelsens grovhed, ikke skal forhøjes, og overtrædelser af mellemlang varighed (almindeligvis mellem et og fem år), for hvilke beløbet kan forhøjes med op til 50%, og overtrædelser af lang varighed (almindeligvis over fem år) for hvilke beløbet kan forhøjes med 10% for hvert år (punkt 1 B, første, andet og tredje led).

213 I denne sag har Kommissionen i beslutningen anført, at sagsøgernes overtrædelse varede i fire år, og pålagt dem en forhøjelse på 40% af det beløb, der blev fastsat for overtrædelsens grovhed, nemlig 10% pr. år.

214 Som allerede fastslået (jf. ovenfor i præmis 174-184), har Kommissionen beregnet varigheden af den overtrædelse, som sagsøgerne kritiseres for, korrekt.

215 Kommissionen kan ikke i denne henseende kritiseres for at have betragtet overtrædelsen som fortsat, uden at have oplyst sagsøgerne herom under den administrative procedure. I punkt 50 i klagepunktsmeddelelsen, som blev fremsendt til dem den 24. april 1997, har Kommissionen nemlig klart anført, at »samordningen må derfor antages at have taget sin begyndelse med mødet i Madrid i december 1993 og derefter være fortsat frem til i dag«. Derefter konstaterede Kommissionen, at overtrædelsen fortsatte under den administrative procedure, hvorfor varigheden af proceduren nødvendigvis skulle medregnes i overtrædelsens varighed.

216 AST's argument om, at selskabet først begyndte at anvende de ændrede værdier i beregningsformlen for legeringstillæg i april 1994, kan ikke rejse tvivl om den varighed, der blev lagt vægt på ved beregningen af bøden. Det bemærkes, at udgangspunktet for den begåede overtrædelse var den dato, hvor producenterne indgik samordningen på Madrid-mødet den 16. december 1993, og ikke den dato, hvor deres vedtagelser faktisk blev gennemført på markedet. Kommissionen har derfor med rette kunne fastslå, at overtrædelsen havde varet i fire år indtil vedtagelsen af beslutningen.

217 Hvad angår AST's argument om, at der ikke er taget tilstrækkeligt hensyn til sektorens økonomiske situation som en formildende omstændighed, bemærkes for det første, at sagsøgeren ikke har bestridt, at den økonomiske situation først har været kritisk i slutningen af 1993, hvor samordningen blev indledt mellem producenterne, mens overtrædelsen først ophørte fire år senere, og for det andet,

at Kommissionen har taget hensyn til sektorens økonomiske situation som en formildende omstændighed (jf. betragtning 83 og 84 til beslutningen). Kommissionen har derfor taget tilstrækkeligt hensyn til sektorens særlige situation, idet den har vurderet, at en sådan situation kun forelå ved begyndelsen af overtrædelsen.

218 Det følger heraf, at anbringendet bør forkastes.

D — *Samarbejdet under den administrative procedure*

1. Indledende bemærkninger

219 I betragtning 96 til beslutningen har Kommissionen anført, at alle de berørte virksomheder i forskellig grad kunne være omfattet af bestemmelserne under punkt D, »Væsentlig bødenedsættelse«, i Kommissionens meddelelse om bødefritagelse eller bødenedsættelse i kartelsager (EFT 1996 C 207, s. 4, herefter »samarbejdsmeddelelsen«).

220 I denne henseende fastslår beslutningen for det første, at kun Usinor og Avesta har indrømmet overtrædelsen. Desuden fremsendte Avesta den 31. oktober 1996 dokumenter til Kommissionen, som viste, at der havde været kontakt mellem de berørte virksomheder, og Avesta var den eneste af virksomhederne, der bragte overtrædelsen til ophør inden vedtagelsen af beslutningen. Usinor var den første, der oplyste Kommissionen om det møde, der blev afholdt i Madrid (jf. betragtning 97 til beslutningen). Hvad derimod angår de andre virksomheder, bl.a. KTN og AST, fastslår beslutningen, at deres erklæringer og svar på klagepunktsmeddelelsen ikke tilførte sagen nye oplysninger, men bestred, at der havde fundet en samordning sted (betragtning 98 til beslutningen).

221 Heraf udledte Kommissionen i beslutningen, at samarbejdet med Usinor og Avesta havde været betydeligt, men ikke desto mindre meget sent. For så vidt angår de andre virksomheder, bl.a. KTN og AST, var samarbejdet efter Kommissionens opfattelse mere begrænset end samarbejdet med de førstnævnte virksomheder, idet de intet bevismateriale eller faktuelle oplysninger fremlagde, som Kommissionen ikke allerede havde kendskab til, og disse virksomheder indrømmede ikke at have begået en overtrædelse (betragtning 100 til beslutningen).

222 Kommissionen har i betragtning 101 til beslutningen konkluderet, at disse omstændigheder kunne begrunde en nedsættelse af bøden med 10% for alle virksomhederne med undtagelse af Avesta og Usinor, hvis bøder nedsattes med 40%.

223 Sagsøgerne har kritiseret Kommissionen for kun at have indrømmet dem en nedsættelse på 10% af bøden, idet dette var sket ud fra en urigtig antagelse om, at deres erklæringer og svar på klagepunktsmeddelelsen for det første ikke tilførte sagen nye oplysninger, og for det andet bestred, at der havde fundet en overtrædelse sted.

2. Undladelsen af at afgive nye oplysninger under den administrative procedure

Parternes argumenter

224 Sagsøgerne har anført, at Kommissionen har tilsidesat punkt D i samarbejdsmeddelelsen og ligebehandlingsprincippet, da den vurderede, at deres erklæringer ikke tilførte sagen nye oplysninger, i og med at de ikke fremlagde beviser eller faktiske oplysninger, som Kommissionen ikke allerede havde kendskab til.

225 Når flere virksomheder samtidigt eller successivt besvarer Kommissionens spørgsmål og afgiver oplysninger, som bekræfter Kommissionens mistanke, bør den rækkefølge, hvori de ønskede oplysninger fremlægges, ifølge sagsøgernes opfattelse ikke medføre, at virksomhederne behandles forskelligt i forhold til spørgsmålet om en nedsættelse af bøden. I punkt D i samarbejdsmeddelelsen tages der nemlig kun hensyn til, om virksomhederne har fremsendt oplysninger, som bidrager til at fastslå overtrædelsens eksistens, og ikke til den rækkefølge, hvori oplysningerne blev fremsendt til Kommissionen. Selv i tilfælde, hvor de samme oplysninger fremsendtes samtidig, vil Kommissionen have en vis interesse i virksomhedernes samarbejde, eftersom det gør det lettere for Kommissionen at underbygge sine påstande. I modsat fald ville Kommissionen ikke finde det nødvendigt at stille de samme spørgsmål til de forskellige berørte virksomheder.

226 I denne sag har KTN og AST i deres erklæringer til Kommissionen af henholdsvis 17. december 1996 og 10. januar 1997 som svar på de tilsendte spørgeskemaer anerkendt omstændighederne i sagen og navnlig afholdelsen af Madrid-mødet, på samme måde som Usinor. At Usinor var den første, der afgav de samme oplysninger, var ikke afgørende, eftersom Kommissionen blot havde valgt at spørge Usinor først i forbindelse med kontrolundersøgelsen. En fortrinsstilling er kun begrundet, såfremt virksomheden havde afgivet disse oplysninger af egen fri vilje.

227 KTS har tilføjet, at KTN, da den anerkendte sagens omstændigheder, ikke var klar over, hvad Kommissionen havde kendskab til, eftersom Kommissionen ikke oplyser om de andre virksomheders svar. AST har endvidere gjort gældende, at for så vidt som de relevante dokumenter var de samme, kunne Kommissionen ikke kræve, at AST atter skulle fremsende dokumenter.

228 Kommissionen har heroverfor anført, at der ikke er noget til hinder for, at den ved vurderingen af, hvorvidt en bøde skal nedsættes, lægger mere vægt på

meddelelsen af nye oplysninger end på den blotte bekræftelse af det, den allerede ved. Kommissionen kan i henhold til punkt D, første led, i udkastet til samarbejdsmeddelelsen (EFT 1995 C 341, s. 13) nedsætte bøden, bl.a. når virksomheden er den første, der samarbejder.

229 En virksomhed, der som den første samarbejder med Kommissionen ved at meddele den ukendte oplysninger, bidrager i større omfang til at fastslå, at der foreligger en overtrædelse, end en virksomhed, som først senere bekræfter de allerede kendte oplysninger. Da det drejer sig om at bidrage til sagens oplysning, har sagsøgerne ikke krav på, at Kommissionen indfører »lige muligheder« for alle ved samtidig at spørge alle berørte virksomheder og dernæst sondre mellem virksomheder, der kunne fremlægge yderligere dokumenter, og dem, der ikke kunne. Det er desuden ingen steder bestemt, at Kommissionen ved vurderingen af virksomhedernes samarbejde skal tage hensyn til, hvorvidt virksomhederne vidste, hvad Kommissionen havde kendskab til.

230 I denne sag har Kommissionen anført, at KTN først ved skrivelse af 17. december 1996 gav en detaljeret beskrivelse af sagens omstændigheder, da kontrolundersøgelserne i de forskellige virksomheder allerede var afsluttet. Desuden var denne skrivelse ikke vedlagt nogen form for skriftligt bevis, og Kommissionen kendte allerede de oplysninger, som var indeholdt i skrivelsen. AST oplyste først om sin deltagelse i Madrid-mødet den 10. januar 1997.

231 Usinor var derimod den første, der oplyste om Madrid-mødet, hvilket skete den 10. december 1996. KTN's argument, hvorefter KTN ville have været den første, der oplyste om Madrid-mødet, såfremt Kommissionen havde spurgt den og ikke Usinor først, er irrelevant, eftersom det bygger på spekulation og ikke på fakta.

Rettens bemærkninger

232 Indledningsvis bemærkes, at Kommissionen i samarbejdsmeddelelsen har angivet betingelserne for, hvornår virksomheder, der samarbejder med Kommissionen i forbindelse med dennes undersøgelser af en kartelsag, kan fritages for bøder eller få nedsat den bøde, de ellers ville være blevet pålagt (jf. punkt A, stk. 3, i samarbejdsmeddelelsen).

233 Hvad angår anvendelsen af samarbejdsmeddelelsen er det ubestridt, at sagsøgernes sag ikke er omfattet af anvendelsesområdet for meddelelsens punkt B, som vedrører det tilfælde, at en virksomhed har gjort Kommissionen opmærksom på et hemmeligt kartel, før Kommissionen har gennemført en kontrolundersøgelse (tilfælde, som kan medføre en bødenedsættelse på mindst 75%), og heller ikke af anvendelsesområdet for nævnte meddelelses punkt C, som vedrører en virksomhed, der afslører et hemmeligt kartel, efter at Kommissionen har gennemført en kontrolundersøgelse, som imidlertid ikke har givet tilstrækkeligt grundlag for at indlede proceduren med henblik på vedtagelse af en beslutning (tilfælde, som kan medføre en bødenedsættelse på mellem 50% og 75%).

234 Da sagsøgerne hverken opfylder betingelserne i samarbejdsmeddelelsens punkt B eller C, skal deres adfærd, således som det klart er anført i betragtning 93-96 til beslutningen, vurderes i henhold til punkt D i nævnte samarbejdsmeddelelse, der har overskriften »Væsentlig bødenedsættelse«.

235 Det fremgår af punkt D, stk. 1, at »[h]vis en virksomhed samarbejder, uden at alle betingelserne i [punkt] B eller C er opfyldt, indrømmes den en nedsættelse på mellem 10% og 50% af den bøde, som den ville være blevet pålagt, hvis den ikke havde samarbejdet«.

236 I punkt D, stk. 2, præciseres det:

»Dette kan navnlig være tilfældet, hvis:

— en virksomhed, inden udsendelsen af en klagepunktsmeddelelse, forsyner Kommissionen med oplysninger, dokumenter eller andet bevismateriale, som bidrager til at fastslå overtrædelsens eksistens

— en virksomhed, efter at have modtaget klagepunktsmeddelelsen, meddeler Kommissionen, at den ikke bestrider de faktiske omstændigheder, som Kommissionen bygger sine indvendinger på.«

237 I forbindelse med bedømmelsen af virksomhedernes samarbejde må Kommissionen ikke se bort fra ligebehandlingsprincippet, som er blandt fællesskabsrettens grundlæggende principper, og som efter fast retspraksis kun kan antages at være tilsidesat, såfremt ensartede situationer behandles forskelligt, eller forskellige situationer behandles ens, medmindre en sådan behandling er objektivt

begrundet (Rettens dom af 14.5.1998, sag T-311/94, BPB mod Kommissionen, Sml. II, s. 1129, præmis 309, og den deri nævnte retspraksis).

238 Det er i denne sag ubestridt, at KTN og ATS, inden fremsendelsen af klagepunktsmeddelelsen af 24. april 1997, havde forsynet Kommissionen med oplysninger, der kunne bidrage til at bekræfte eksistensen af den begåede overtrædelse, i overensstemmelse med samarbejdsmeddelelsens punkt D, stk. 2, første led.

239 Kommissionen har nemlig i betragtning 92 til beslutningen anført, at: »Kommissionen fik den 17. december 1996 (Acerinox, ALZ, Avesta, Krupp og Thyssen [KTN], [Usinor]) og den 10. januar 1997 (AST) tilsendt erklæringer fra disse virksomheder, hvori de anerkendte Kommissionens sagsfremstilling«. Som det fremgår af sagsakterne, bekræfter erklæringerne fra KTN og AST, at der fandt et møde sted i Madrid den 16. december 1993.

240 Kommissionen var imidlertid af den opfattelse, at KTN og AST havde samarbejdet i mindre omfang end Avesta og Usinor, idet sagsøgernes erklæringer ingen nye oplysninger frembragte (betragtning 98 til beslutningen). I den forbindelse blev det nemlig fastslået, at Usinor var den første, der oplyste Kommissionen om det møde, der blev afholdt i Madrid (betragtning 97 til beslutningen), og at de andre virksomheder, herunder KTN og AST, ikke havde fremlagt bevismateriale eller faktuelle oplysninger, som Kommissionen ikke allerede havde kendskab til (betragtning 100 til beslutningen).

241 Der skal således tages stilling til, om Kommissionen ved at tage udgangspunkt i disse betragtninger har tilsidesat ligebehandlingsprincippet og dermed har anvendt punkt D, stk. 2, i samarbejdsmeddelelsen ukorrekt.

242 Det fremgår for det første af sagsakterne, hvilket er blevet bekræftet af Kommissionen under skriftvekslingen, at Usinor den 10. december 1996 oplyste Kommissionen om afholdelsen af Madrid-mødet som svar på et spørgeskema, som Usinor i forbindelse med en kontrolundersøgelse på selskabets hjemsted var blevet tilstillet af Kommissionen tjenestegrene.

243 Inden for rammerne af foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse har Retten opfordret Kommissionen til at oplyse, om den havde stillet de samme spørgsmål, som den stillede til Usinor, til alle de virksomheder, som beslutningen var rettet til. Kommissionen bekræftede skriftligt, at alle virksomheder, som beslutningen var rettet til, havde modtaget det samme spørgeskema. Det blev bl.a. understreget, at spørgsmålene blev fremsendt til KTN den 12. december 1996 og til AST den 18. december samme år.

244 Endvidere bemærkes, at det ikke på nogen måde er godtgjort, eller i øvrigt påstået, at KTN og AST havde fået kendskab til indholdet af Usinor's svar, som i sagens natur skulle forblive fortrolige, da de sendte deres erklæringer til Kommissionen, hvori de anerkendte sagens omstændigheder og navnlig afholdelsen af Madrid-mødet.

245 Det følger heraf, at omfanget af KTN, AST og Usinor's samarbejde må betragtes som sammenlignelige, for så vidt som disse virksomheder, på samme trin af den administrative procedure og under lignende omstændigheder, forsynede Kommissionen med sammenlignelige oplysninger vedrørende de forhold, som de blev kritiseret for.

246 Herefter kan den omstændighed, at en af disse virksomheder var den første til at anerkende de forhold, som de blev kritiseret for, ved at besvare Kommissionens spørgsmål, ikke udgøre en saglig grund for at behandle virksomhederne forskelligt. Vurderingen af omfanget af virksomhedernes samarbejde må ikke afhænge af rent tilfældige faktorer, såsom den rækkefølge, hvori Kommissionen har stillet virksomhederne spørgsmål.

247 I denne henseende er Kommissionens argument, som er baseret på udkastet til samarbejdsmeddelelsen, uden relevans, idet det henviser til en bestemmelse, som ikke længere findes i samarbejdsmeddelelsens punkt D. Det følger heraf, at en virksomhed ikke kan anses for at være den første, der samarbejder med Kommissionen, når den under lignende omstændigheder og på samme trin af den administrative procedure som de andre adspurgte virksomheder har forsynet Kommissionen med oplysninger, der er identiske med dem, som de andre virksomheder har fremsendt.

248 Heraf følger, at Kommissionen, for så vidt som den har vurderet, at KTN og AST ikke tilførte sagen nye oplysninger, har tilsidesat samarbejdsmeddelelsens punkt D, stk. 2, og ligebehandlingsprincippet.

249 Anbringendets første led bør derfor lægges til grund.

3. Anerkendelse af overtrædelsen

Parternes argumenter

250 Sagsøgerne har bestridt konstateringerne i betragtning 97 og 98 til beslutningen, hvorefter Usinor of Avesta er de eneste virksomheder, der har anerkendt samordningen, mens KTN og AST i deres erklæringer og svar på klagepunkts-

meddelelsen har bestridt overtrædelsen. Sagsøgerne har i denne forbindelse gjort gældende, at de er blevet udsat for forskelsbehandling.

251 Ifølge KTS fremgår det af virksomhedens bemærkninger af 11. april 1996 og af dens skrivelse af 30. juni 1997 som svar på klagepunktsmeddelelsen, at virksomheden ikke blot havde bekræftet de omstændigheder, som den blev kritiseret for, men også, at den udtrykkeligt havde anerkendt, at der forelå en samordnet praksis. I denne henseende kan det ikke hævdes, at dens erklæringer var tvetydige. Ved gentagne erklæringer har virksomheden nemlig tilkendegivet, at dens repræsentant på Madrid-mødet havde oplyst de andre producenter om, at den omtvistede prisforhøjelse ikke kunne udelukkes, og at denne forhøjelse dernæst blev vedtaget på et uafhængigt grundlag. Denne beskrivelse af Madrid-mødet udgør en anerkendelse af, at der forelå en samordnet praksis. At virksomheden har bestridt, at der forelå en aftale, er ikke afgørende. Avesta's erklæring, som Kommissionen har henvist til, anerkender nemlig heller ikke, at der forelå en aftale, men kun »et ansvar i henhold til EKSF-traktatens artikel 65«. Endvidere henvises der heller ikke i beslutningens dispositive del til eksistensen af en aftale.

252 AST har gjort gældende, at virksomheden i sit indlæg af 2. juli 1997 ganske vist anførte, at samordningen, som var en følge af Madrid-mødet, ikke kunne kvalificeres som en aftale i henhold til EKSF-traktatens artikel 65, men at den ikke bestred, at dens adfærd kunne kvalificeres som en samordnet praksis. Undladelsen af at bestride Kommissionens påstand på dette punkt svarede til en indrømmelse fra virksomhedens side af et af de to kritiserede forhold i klagepunktsmeddelelsen.

253 Sagsøgerne har anført, at en virksomheds undladelse af at anfægte Kommissionens retlige kvalificering af de faktiske omstændighed ikke bør medføre, at bødebeløbet nedsættes. I medfør af samarbejdsmeddelelsens punkt D er betingelsen for bødenedsættelse, som i denne sag, at »en virksomhed, efter at have modtaget klagepunktsmeddelelsen, meddeler Kommissionen, at den ikke bestrider de faktiske omstændigheder, som Kommissionen bygger sine indven-

dinger på«. At indrømme Usinor og Avesta en supplerende nedsættelse af bøden med den begrundelse, at de har anerkendt overtrædelsen, og dermed straffe sagsøgerne, er således i strid med samarbejdsmeddelelsen.

254 Ifølge KTS er Kommissionens fremgangsmåde endvidere i strid med grundlæggende retsprincipper, idet den berørte virksomhed herved reelt hindres i at gøre sine retlige bemærkninger gældende på grundlag af de faktiske omstændigheder, som virksomheden har anerkendt.

255 Ifølge AST er Kommissionens vurdering af omfanget af virksomhedens samarbejde også i strid med princippet om beskyttelse af den berettigede forventning. AST har i den forbindelse anført, at virksomheden ville have indtaget en anden holdning med henblik på at opnå en maksimal nedsættelse af bøden, såfremt den havde vidst, at Kommissionen ville sondre mellem de erhvervsdrivende, der havde anerkendt omstændighederne, og de erhvervsdrivende, der tillige havde anerkendt Kommissionens retlige kvalificering af disse omstændigheder.

256 Kommissionen har heroverfor anført, at Usinor og Avesta var de eneste, som klart og utvetydigt anerkendte overtrædelsen af EKSF-traktatens artikel 65.

257 For så vidt angår KTS har Kommissionen gjort gældende, at KTN's skrivelse af 30. juni 1997, der besvarer klagepunktsmeddelelsen, ikke indeholdt en klar og uforbeholden anerkendelse af overtrædelsen. KTN havde ganske vist erkendt den adfærd, som virksomheden blev kritiseret for, og oplyste, at den allerede i en tidligere skrivelse af 17. december 1996 havde anerkendt, at der forelå en samordnet praksis. KTN var imidlertid tvetydig i sin afvisning af, at der var indgået en aftale, idet den oplyste, at de berørte virksomheder havde besluttet at forhøje priserne uafhængigt af hinanden, og at oplysningerne fra Madrid-mødet blot »muligvis« havde spillet en rolle. Det var derfor naturligt for Kommissionen at tage hensyn til, at Usinor og Avesta havde været mere oprigtige, i forbindelse med beregningen af deres bødenedsættelse.

258 Hvad angår AST har Kommissionen gjort gældende, at denne virksomhed har erkendt visse vigtige omstændigheder, og for så vidt har erkendt den samordning, som var årsag til overtrædelsen, hvilket har begrundet nedsættelsen af bøden. AST har imidlertid hele tiden bestridt, at de forhold, som den erkendte, var ulovlige.

259 Hvad angår sagsøgernes argument om, at Kommissionen har straffet dem, fordi de ikke medgav, at der forelå en overtrædelse, har Kommissionen svaret, at den ikke har forhøjet bøden, men blot undladt at nedsætte den med mere end 10%.

Rettens bemærkninger

260 Indledningsvis skal der tages stilling til, om beslutningen er behæftet med en faktisk eller en skønsmæssig fejl ved vurderingen af, hvorvidt sagsøgerne under den administrative procedure har erkendt, at der forelå en overtrædelse af EKSF-traktatens artikel 65.

261 Det bemærkes, at ifølge beslutningen var det »kun Usinor og Avesta, [der] har indrømmet, at der fandt samordning sted« (betragtning 97 til beslutningen). For så vidt angår KTN og AST fastslås det derimod i beslutningen, at deres erklæringer og svar på klagepunktsmeddelelsen »bestred, at der havde fundet samordning sted« (betragtning 98 til beslutningen), og således at »[disse virksomheder] indrømmede ikke at have begået en overtrædelse« (betragtning 100 til beslutningen). Heraf har Kommissionen bl.a. udledt, at samarbejdet fra sagsøgernes side var mere begrænset end samarbejdet med Usinor og Avesta, hvorfor de kun indrømmedes nedsættelse på 10% af deres respektive bøder (betragtning 100 og 101 til beslutningen).

262 Hvad angår KTN's samarbejde under den administrative procedure fremgår det af sagen, at KTN hverken i sin skrivelse af 30. juni 1997, der besvarer klagepunktsmeddelelsen, eller i virksomhedens tidligere korrespondance med Kommissionen, har erkendt, at der forelå en aftale i EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1's forstand mellem producenterne af flade produkter af rustfrit stål, som var til stede på Madrid-mødet. KTN har kun anerkendt rigtigheden af de faktiske omstændigheder, som Kommissionen har gjort gældende.

263 KTN kan ikke med føje påstå, at virksomheden har nægtet, at der var indgået en aftale, samtidig med at den anerkender, at den har deltaget i en samordnet praksis. Den omstændighed, at KTN har anført, at dens repræsentant på Madrid-mødet havde overvejet muligheden for en forhøjelse af referenceværdierne med henblik på beregning af legeringstillægget, men at virksomheden dernæst vedtog og anvendte denne forøgelse på et uafhængigt grundlag, kan ikke betragtes som en udtrykkelig anerkendelse af, at der fandt en samordnet praksis sted.

264 Ifølge fast retspraksis skal de for begrebet samordnet praksis forudsatte kriterier koordination og samarbejde forstås ud fra den grundtanke, der ligger bag traktatens konkurrencebestemmelser, hvorefter enhver erhvervsdrivende uafhængigt skal tage stilling til den politik, han vil føre på det fælles marked, og de vilkår, han vil tilbyde sin kundekreds (Domstolens dom af 28.5.1998, sag C-7/95 P, Deere mod Kommissionen, Sml. I, s. 3111, præmis 86 og den deri nævnte retspraksis). Ved at fastholde, at vedtagelsen af beslutningen om at ændre referenceværdierne for legeringstillægget var uafhængig, har KTN indirekte, men utvivlsomt, givet det indtryk, at de for en samordnet praksis forudsatte kriterier koordination og samarbejde ikke var opfyldt, og under alle omstændigheder har KTN ikke udelukket, at det forholdt sig således.

265 Endvidere bemærkes, at KTN i sit svar på klagepunktsmeddelelsen anvendte modstridende udtryk, idet virksomheden bl.a. oplyste, at den havde vedtaget sine beslutninger »på et uafhængigt grundlag« (punkt III.2 i skrivelse af 30.6.1997), at »overtrædelsen, i det omfang en sådan er begået [...] ikke begyndte i 1988 og så meget desto mere ikke varede indtil i dag« (punkt III.4 i nævnte skrivelse), og

endvidere at »anvendelsen af en formel og af en identisk pris [...] kan også, hvilket er tilfældet her, være et resultat af en selvstændig tilpasning til markedet, og [...] er således tilladt« (punkt III.4 i nævnte skrivelse).

266 At KTN i sit svar på klagepunktsmeddelelsen har anført, at virksomheden allerede »i skrivelse af 17. december 1996 redegjorde for alle sagens omstændigheder og [...] erkendte, at en samordnet praksis fandt sted«, kan ikke betragtes som en udtrykkelig anerkendelse af virksomhedens deltagelse i overtrædelsen, for så vidt som hverken den nævnte skrivelse eller argumenterne i svaret på klagepunktsmeddelelsen gav Kommissionen mulighed for at underbygge en sådan fortolkning.

267 Heraf følger, at Kommissionen med føje kunne antage, at KTN havde bestridt, at en samordning fandt sted, og så meget desto mere havde nægtet, at EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, var blevet overtrådt.

268 Hvad angår AST's samarbejde under den administrative procedure er det ubestridt, at virksomheden tillige anerkendte rigtigheden af de faktiske omstændigheder, som Kommissionen baserede sig på, hvilket medførte en nedsættelse på 10% af den pålagte bøde. I modsætning til, hvad AST har hævdet, fremgår det ikke af sagen, at virksomheden har anerkendt, at en samordning fandt sted.

269 AST's argument, hvorefter en sådan anerkendelse kan udledes af det forhold, at AST ikke har bestridt, at dens adfærd kunne kvalificeres som en samordnet praksis, kan ikke tiltrædes.

270 Der er nemlig kun grundlag for en sådan en nedsættelse af bøden, hvis den pågældende virksomheds adfærd har gjort det lettere for Kommissionen at konstatere og i givet fald bringe en overtrædelse til ophør (dommen i sagen BPB de Eendracht mod Kommissionen, præmis 325, Rettens dom af 14.5.1998, sag T-338/94, Finnboard mod Kommissionen, Sml. II, s. 1617, præmis 363, stadfæstet ved appel ved Domstolens dom af 16.11.2000, sag C-298/98 P, Finnboard mod Kommissionen, Sml. I, s. 10157, og Rettens dom af 14.5.1998, sag T-347/94, Mayr-Melnhof mod Kommissionen, Sml. II, s. 1751, præmis 330). Da AST ikke udtrykkeligt har erklæret, at virksomheden ikke bestrider Kommissionens påstand om eksistensen af en samordnet praksis, har AST ikke bidraget til at lette Kommissionens opgave med hensyn til konstatering og bekæmpelse af overtrædelser af Fællesskabets konkurrenceregler (jf. dommen i sagen BPB de Eendracht mod Kommissionen, præmis 325, og dommen i sagen Mayr-Melnhof mod Kommissionen, præmis 332).

271 Kommissionen har således med rette fastslået, at AST med sit svar ikke har udvist en adfærd, der kan begrunde en yderligere nedsættelse af bøden under hensyn til virksomhedens samarbejde under den administrative procedure.

272 For så vidt som sagsøgerne endvidere har gjort gældende, at en virksomheds undladelse af at anfægte Kommissionens retlige kvalificering af de faktiske forhold ikke bør udgøre en faktor for bødenedsættelse, skal der tages stilling til, hvorvidt Kommissionen, som hævdet af sagsøgerne, har tilsidesat samarbejdsmeddelelsen og princippet om beskyttelse af den berettigede forventning samt retten til kontradiktion ved at indrømme en nedsættelse på dette grundlag.

273 Indledningsvis bemærkes, at selv om punkt D, stk. 2, i samarbejdsmeddelelsen faktisk henviser til det tilfælde, hvor en virksomhed, efter at have modtaget klagepunktsmeddelelsen, meddeler Kommissionen, at den ikke bestrider de faktiske omstændigheder, som Kommissionen bygger sine indvendinger på, kan bestemmelsen ikke fortolkes således, at den kun omhandler den form for samarbejde.

274 De former for samarbejde, der er opregnet i samarbejdsmeddelelsens punkt D, stk. 2, er ikke udtømmende, hvilket underbygges af anvendelsen af ordet »navnlig«.

275 Det bemærkes endvidere, at nævnte meddelelse også vedrører de tilfælde, hvor en virksomhed har gjort Kommissionen opmærksom på et hemmeligt kartel, enten før Kommissionen har gennemført en kontrolundersøgelse (punkt B i meddelelsen), eller efter at Kommissionen har gennemført en kontrolundersøgelse, som imidlertid ikke har givet tilstrækkeligt grundlag for at indlede proceduren med henblik på vedtagelse af en beslutning (punkt C i meddelelsen). Den omstændighed, at meddelelsen således udtrykkeligt nævner muligheden for at indrømme overtrædelsen på dette trin af den administrative procedure, udelukker ikke, at en sådan indrømmelse sker på et senere trin.

276 En indrømmelse af, at en samordning har fundet sted, gør Kommissionens arbejde i forbindelse med undersøgelsen lettere end den blotte anerkendelse af rigtigheden af de faktiske omstændigheder.

277 Da Kommissionen er forpligtet til at vurdere, i hvilken grad virksomhederne har samarbejdet, uden at tilsidesætte princippet om ligebehandling, kunne AST ikke have nogen berettiget forventning om, at der ikke ville blive sondret mellem de virksomheder, som anerkendte de faktiske omstændigheder, og de virksomheder, som tillige havde anerkendt, at der forelå en aftale.

278 Endelig kan KTN's argument om, at Kommissionen har straffet de virksomheder, som udøvede deres ret til kontradiktion, ikke tiltrædes. Det er nemlig ikke blevet hævdet, at Kommissionen ved at foretage bødenedsættelser på grund af samarbejde i det foreliggende tilfælde tvang KTN til at give svar, der kunne indebære en tilståelse fra selskabets side om, at der forelå en overtrædelse (jf. dommen i sagen BPB de Eendracht mod Kommissionen, præmis 324).

279 Det andet led i det anbringende, som KTN og AST har fremført, bør således forkastes.

280 Heraf følger, at første led af det anbringende, som KTN og AST har fremført, ikke kan tiltrædes.

281 Henset til ovenstående kan Retten derfor under udøvelse af sin fulde prøvelsesret fastslå, at KTN og AST på grund af deres samarbejde under den administrative procedure skal indrømmes en nedsættelse på 20% af den bøde, som blev fastsat ved beslutningen, uden hensyntagen til dette samarbejde, for så vidt som disse virksomheder har oplyst Kommissionen om afholdelsen af Madrid-mødet under omstændigheder, der mindede om dem, der forelå, da Usinor indgav samme oplysninger.

II — *Tilsidesættelse af generelle retsprincipper i forbindelse med fastsættelsen af bøden*

A — *Tilsidesættelse af princippet om den berettigede forventning*

Parternes argumenter

282 KTS har anført, at Kommissionen ikke kunne pålægge KTS en bøde uden at forklare, hvorfor beregningsformlen for legeringstillæg for fremtiden skulle

betragtes som en retsstridig adfærd, eftersom Kommissionen allerede havde kendskab til beregningsformlen for legeringstillæg, hvilket fremgår af betragtning 60-63 i beslutningen og af henvisningen til Kommissionens beslutning 80/257/EKSF af 8. februar 1980 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 vedrørende prisdannelsessystemet i forbindelse med salg af valseværksprodukter af stål fra forhandlerlagre på det tyske marked (EFT L 62, s. 28), og aldrig har fremført indvendinger herimod. Beslutningen tilsidesætter derfor princippet om den berettigede forventning.

283 Kommissionen har henvist til, at argumentet om dens påståede indforståethed og kendskab til beregningsformlen for legeringstillægget forkastes i betragtning 61, 62 og 63 til beslutningen.

Rettens bemærkninger

284 Det bemærkes, som Kommissionen har konstateret i betragtning 61 til beslutningen som svar på et lignende argument fremsat under den administrative procedure, at de berørte virksomheder kun underrettede Kommissionen om størrelsen af de legeringstillæg, de anvendte. Kommissionen er derimod aldrig blevet underrettet om selve beregningsformlen eller om vilkårene for dens anvendelse. Konstateringen i betragtning 61, som i øvrigt er ubestridt, udelukker enhver formodning for, at Kommissionen skulle have haft kendskab til den påtalte overtrædelse, hvis formål ikke var anvendelsen af en fælles beregningsformel for legeringstillæg, men at de pågældende virksomheder fra og med samme dato skulle indføre de samme referenceværdier i beregningsformlen for legeringselementer med henblik på at opnå en prisforhøjelse.

285 Kommissionens henvisning til uddraget af beslutning 80/257 i betragtning 63 til beslutningen viser netop, at den ikke har kritiseret de pågældende virksomheder for vedtagelsen af en fælles beregningsformel for legeringstillæg som sådan (jf. præmis 87).

286 Dette anbringende bør derfor forkastes.

B — *Tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet*

Parternes argumenter

287 Sagsøgerne har gjort gældende, at de er blevet udsat for en mindre fordelagtig behandling end de andre virksomheder, der var involveret i proceduren, dvs. Usinor, Outokumpu og Acerinox.

288 Hvad angår Usinor har sagsøgerne henvist til argumentet vedrørende den nedsættelse på 40%, som selskabet blev indrømmet på grund af dets samarbejde under den administrative procedure, og har gjort gældende, at de havde samarbejdet på tilsvarende vis.

289 For Outokumpu's vedkommende har Kommissionen ikke i beslutningen angivet grunden til, at den ikke pålagde selskabet en bøde, selv om det blev informeret om drøftelserne på Madrid-mødet og var involveret i den forbudte praksis på samme måde som alle de andre virksomheder. AST har nedlagt påstand om, at Retten pålægger Kommissionen at fremlægge alle sine interne dokumenter, som vedrører behandlingen af Outokumpu.

290 Hvad angår Acerinox har sagsøgerne bestridt den nedsættelse på 30%, som blev indrømmet selskabet på grund af formildende omstændigheder, idet de har gjort gældende, at Acerinox var Madrid-mødets hovedarrangør.

291 Endelig har AST gjort gældende, at selskabet har været udsat for en forskelsbehandling i forhold til Avesta. Avesta er nemlig blevet indrømmet en nedsættelse på 40% med den begrundelse, at selskabet havde bragt overtrædelsen til ophør i 1996. Denne nedsættelse er således baseret på en urigtig vurdering af overtrædelsens varighed.

292 Kommissionen har anført, at sagsøgerne ikke har været udsat for en mindre fordelagtig behandling i forhold til de andre virksomheder, der var involveret i proceduren.

293 Kommissionen har for så vidt angår Usinor henvist til de argumenter, som den allerede har fremført i forbindelse med sagsøgernes samarbejde under den administrative procedure.

294 Hvad angår Outokumpu har Kommissionen anført, at den ikke har tilstillet selskabet en klagepunktsmeddelelse, fordi den ikke havde tilstrækkelige beviser for Outokumpu's deltagelse i overtrædelsen, idet selskabet endvidere ikke havde deltaget i Madrid-mødet.

295 Kommissionen har vedrørende Acerinox gjort gældende, at den senere anvendelse af legeringstillægget på dets nationale marked bør tillægges større vægt i forbindelse med fastsættelsen af bøden end den logistiske organisering af Madrid-mødet, hvilket ikke i sig selv gør selskabet til mødets initiativtager.

Rettens bemærkninger

296 Ifølge fast retspraksis kan ligebehandlingsprincippet kun antages at være tilsidesat, såfremt ensartede situationer behandles forskelligt, eller forskellige situationer behandles ens, medmindre en sådan behandling er objektivt begrundet (dommen i sagen BPB de Eendracht mod Kommissionen, præmis 309, og den deri nævnte retspraksis).

297 For så vidt angår den påståede forskelsbehandling i forhold til Usinor bemærkes, at Retten allerede har tiltrådt første led af sagsøgernes anbringende om nedsættelse af bøden på grund af deres samarbejde under den administrative procedure. Af de anførte grunde (jf. præmis 232-249 og 281) har Retten fundet, at sagsøgerne bør indrømmes en nedsættelse på 20% på grund af deres samarbejde, eftersom de har afgivet oplysninger om Madrid-mødet, som svarede til de oplysninger, Usinor afgav.

298 Hvad angår den påberåbte forskelsbehandling i forhold til Outokumpu bemærkes, at ifølge retspraksis kan en virksomhed, når den har handlet i strid med de fællesskabsretlige konkurrenceregler, ikke undgå enhver sanktion med den begrundelse, at en anden erhvervsdrivende ikke er blevet pålagt nogen bøde, såfremt denne erhvervsdrivende overhovedet ikke er inddraget i sagen for Retten (jf. bl.a. dommen i sagen Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen, præmis 197).

299 Påstanden om, at Kommissionen med urette besluttede ikke at vedtage foranstaltninger i forhold til Outokumpu eller ikke havde begrundet beslutningen om ikke at træffe foranstaltninger i forhold til selskabet, er ikke relevant i den foreliggende tvist og bør forkastes. AST's begæring om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse bør også forkastes.

300 Ligeledes kan argumentet om, at Acerinox med urette fik en nedsættelse på 30% af bødens grundbeløb på grund af formildende omstændigheder, ikke tiltrædes. I den forbindelse bemærkes, at Kommissionen i betragtning 82 til beslutningen har anført, at denne yderligere nedsættelse var begrundet i, at Acerinox først senere havde anvendt legeringstillægget på det nationale marked. Selv om det antages, at en sådan nedsættelse kunne betragtes som overdreven under omstændigheder i det foreliggende tilfælde, har sagsøgerne ikke gjort gældende, at de befandt sig i en situation, der svarede til Acerinox' situation.

301 Hvad angår AST's påstand om at være blevet udsat for forskelsbehandling i forhold til Avesta bemærkes, dels at AST derved på ny bestrider Kommissionens vurdering af overtrædelsens varighed, som er tiltrådt som begrundet, dels at AST har undladt at nævne de andre grunde til, at denne virksomhed fik en nedsættelse på 40% og navnlig, at den udtrykkeligt tilstod sin deltagelse i den sanktionerede samordning.

302 Anbringendet bør derfor forkastes.

Påstanden om annullation af beslutningens artikel 1, sammenholdt med artikel 4

Parternes argumenter

303 Sagsøgerne har for det første gjort gældende, at beslutningens artikel 4, som pålægger dem at bringe de i artikel 1 konstaterede overtrædelser til ophør, er ulovlig, for så vidt som disse overtrædelser allerede var ophørt på tidspunktet for vedtagelsen af beslutningen.

304 Sagsøgerne har for det andet anført, at beslutningens artikel 4 er upræcis, idet det hverken fremgår af beslutningens dispositive del eller begrundelse, hvilken adfærd der skal følges, for at efterkomme den.

305 Endelig savner beslutningens artikel 1, sammenholdt med artikel 4, et retsgrundlag, idet bestemmelserne pålægger sagsøgerne at udvise en anden adfærd for fremtiden. EKSF-traktatens artikel 65, stk. 5, giver nemlig kun Kommissionen kompetence til at pålægge virksomheder, der har overtrådt konkurrencereglerne, bøder eller tvangsbøder.

306 Kommissionen har for det første anført, at sagsøgernes argument, hvorefter beslutningens artikel 4 er ugyldig, fordi overtrædelsen kun var sporadisk, er ubegrundet.

307 For det andet defineres den overtrædelse, som sagsøgerne pålægges at bringe til ophør, klart i beslutningens artikel 1, nemlig den samordnede ændring og anvendelse af referenceværdierne i beregningsformlen for legeringstillægget. Heraf følger, at sagsøgerne for at efterkomme beslutningen ikke længere må anvende de referenceværdier, som blev vedtaget på Madrid-mødet i december 1993. Sagsøgerne har tydeligvis forstået indholdet af denne forpligtelse, idet de i deres skrivelser af 11. marts 1998 over for Kommissionen tilkendegav, at de havde besluttet at anvende nye referenceværdier for legeringselementerne i beregningen af legeringstillæg fra den 1. april 1998.

308 For det tredje har Kommissionen bestridt, at påbuddet i beslutningens artikel 4 udgør et retsstridigt indgreb i sagsøgernes fremtidige adfærd. Kommissionen har

understreget, at forbuddet er lovligt som følge af kompetencen til at fastsætte bøder eller tvangsbøder i henhold til EKSF-traktatens artikel 65, stk. 5.

Rettens bemærkninger

309 Det bemærkes, at i henhold til EKSF-traktatens artikel 65, stk. 4, har Kommissionen, med forbehold af adgangen til at indbringe søgsmål for Fællesskabets retsinstanser, enekompetence til at udtale sig om overensstemmelsen mellem de nævnte aftaler, vedtagelser og samordnet praksis og bestemmelserne i denne artikel. Kommissionen har desuden i henhold til nævnte traktats artikel 65, stk. 5, enekompetence til at fastsætte bøder eller tvangsbøder som sanktionsforanstaltninger i forhold til en sådan adfærd, som er nævnt artikel 65, stk. 1.

310 Det fremgår af disse bestemmelsers opbygning, at Kommissionen har kompetence til ved beslutning at fastslå alle eventuelle overtrædelser af EKSF-traktatens artikel 65, stk. 1, således som den har gjort for så vidt angår sagsøgerne og de andre berørte virksomheder i beslutningens artikel 1.

311 Ved i beslutningens artikel 4 at pålægge sagsøgerne, at de skal bringe den kritiserede adfærd til ophør og afstå fra at gentage eller træffe enhver foranstaltning med tilsvarende virkning, har Kommissionen blot præciseret, hvilke konsekvenser konstateringen af overtrædelsen i artikel 1 har for deres fremtidige adfærd (jf. i denne retning dommen i sagen Ahlström Osakeyhtiö m.fl. mod Kommissionen, præmis 184).

312 Dette påbud er endvidere tilstrækkeligt præcist, eftersom det fremgår af beslutningens begrundelse, hvilke omstændigheder der har dannet grundlag for Kommissionens beslutning om, at den adfærd, der er angivet i beslutningens artikel 1, er ulovlig. Som Kommissionen endvidere med rette har påpeget, har sagsøgerne med al tydelighed forstået rækkevidden af deres forpligtelser, idet de hver især har anvendt nye referenceværdier ved beregningen af legeringstillægget fra den 1. april 1998.

313 For så vidt angår argumentet om, at overtrædelserne allerede var ophørt, da beslutningen blev vedtaget, bemærkes blot, at sagsøgerne herved blot på ny forsøger at rejse tvivl om Kommissionens vurdering vedrørende overtrædelsens varighed, som imidlertid er tiltrådt.

314 Heraf følger, at sagsøgernes påstand om annullation af beslutningens artikel 1, sammenholdt med artikel 4, bør forkastes.

Rettens udøvelse af sin fulde prøvelsesret

315 Det bemærkes, at Retten allerede har annulleret beslutningens artikel 1, idet den har pålagt KTN ansvaret for Thyssen Stahl's overtrædelse af EKSF-traktatens artikel 65 (jf. præmis 55 ff.). Ved beregningen af KTN's bøde skal der således ikke tages hensyn til den bøde, som selskabet er blevet pålagt for overtrædelsen begået af Thyssen Stahl. I denne henseende fremgår det af beslutningen, at den bøde, som Kommissionen har fastsat på grund af Thyssen Stahl's overtrædelse, udgør 3 564 000 ECU. Grundbeløbet for Thyssen Stahl's bøde var blevet fastsat til 4,4 mio. ECU på grund af overtrædelsens grovhed og varighed (betragtning 80 til beslutningen), hvorefter den blev nedsat med 10% på grund af sektorens

kritiske økonomiske situation som formildende omstændighed (betragtning 84 til beslutningen) og 10% på grund af selskabets samarbejde under den administrative procedure (betragtning 101 til beslutningen).

316 Retten har desuden tiltrådt første led af sagsøgernes anbringende om nedsættelse af bøden på grund af deres samarbejde under den administrative procedure (jf. præmis 232-249). Af de allerede anførte grunde (jf. præmis 281) finder Retten det passende at nedsætte de for KTN og AST fastsatte bøder med 20%.

317 Det fremgår af beslutningen, at grundbeløbet for bøderne, inden det blev nedsat med 10% på grund af sagsøgernes samarbejde under den administrative procedure (betragtning 101 til beslutningen), som følge af overtrædelsens grovhed og varighed var fastsat til 5,6 mio. ECU for KTN (uanset bøden, der blev fastsat for Thyssen Stahl) og AST (betragtning 80 til beslutningen), som herefter blev nedsat med 10% på grund af sektorens kritiske økonomiske situation som formildende omstændighed (betragtning 84 til beslutningen), hvilket giver et beløb på 5 040 000 ECU for hver af virksomhederne.

318 Af de ovenfor anførte grunde bør både KTN og AST indrømmes en nedsættelse på 20% af det sidstnævnte beløb, hvilket svarer til en nedsættelse på 1 008 000 ECU. Den endelige bøde, der således pålægges KTN og AST, fastsættes til 4 032 000 ECU.

319 Henset til ovenstående og til, at Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen (EFT L 162, s. 1) træder i kraft den 1. januar 1999, bør disse bøders beløb fastsættes i euro.

Sagens omkostninger

320 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 3, kan Retten fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter.

321 I denne sag finder Retten grundlag for at fastslå, at hver part i sag T-45/98 bør bære sine egne omkostninger, og at sagsøgeren i sag T-47/98 bør bære sine egne omkostninger og betale to tredjedele af de omkostninger, som Kommissionen har afholdt.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Første Afdeling)

1) Sagerne T-45/98 og T-47/98 forenes med henblik på dommen.

2) Artikel 1 i Kommissionens beslutning 98/247/EKSF af 21. januar 1998 om en procedure i henhold til EKSF-traktatens artikel 65 (sag IV/35.814 — Legeringstillæg) annulleres, for så vidt som den pålægger Krupp Thyssen Nirosta GmbH ansvaret for den af Thyssen Stahl AG begåede overtrædelse.

3) De bøder, der pålægges Krupp Thyssen Nirosta GmbH og Acciai Speciali Terni SpA ved artikel 2 i beslutning 98/247, fastsættes til 4 032 000 EUR.

4) I øvrigt frifindes Kommissionen i sagerne T-45/98 og T- 47/98.

5) I sag T-45/98 bærer Krupp Thyssen Stainless GmbH og Kommissionen hver deres egne omkostninger.

6) I sag T-47/98 pålægges Acciai Speciali Terni SpA at bære sine egne omkostninger og at betale to tredjedele af Kommissionens omkostninger. Kommissionen bærer en tredjedel af sine egne omkostninger.

Vesterdorf Vilaras Forwood

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. december 2001.

H. Jung B. Vesterdorf

Justitssekretær Præsident

Indhold

Sagens faktiske omstændigheder II-3766

Retsforhandlinger II-3772

Parternes påstande II-3773

Anmodningerne om foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse vedrørende Kommissionens interne dokumenter II-3775

Parternes argumenter II-3775

Rettens bemærkninger II-3777

Påstandene om annullation af beslutningens artikel 1 ..... II-3780

I — Anbringenderne om tilsidesættelse af retten til kontradiktion II-3780

A — Aktindsigt i sagsakterne II-3780

Parternes argumenter II-3780

Rettens bemærkninger II-3781

B — Tilsidesættelse af KTS' ret til at blive hørt vedrørende Thyssen Stahl's adfærd II-3783

Parternes argumenter II-3783

Rettens bemærkninger II-3785

II — Anbringendet om formmangel II-3789

Parternes argumenter II-3789

Rettens bemærkninger II-3790

III —Anbringender om manglende begrundelse, åbenbart urigtigt skøn ved vurderingen af de faktiske omstændigheder og retlige fejl II-3791

A — Overtrædelsens oprindelse II-3791

Parternes argumenter II-3791

Rettens bemærkninger II-3792

B — Aftalens formål og kvalificering II-3794

1. Beskrivelse af Madrid-mødet II-3794

Parternes argumenter II-3794

Rettens bemærkninger II-3795

2. Tilpasning af priser og legeringstillæg II-3797

Parternes argumenter II-3797

Rettens bemærkninger II-3799

3. Manglende begrundelse for kvalificeringen som aftale eller samordnet praksis II-3803

Formaliteten med hensyn til anbringendet II-3803

Realiteten med hensyn til anbringendet II-3804

— Parternes argumenter II-3804

— Rettens bemærkninger II-3804

C — Aftalens indvirkning på priserne II-3807

Parternes argumenter II-3807

Rettens bemærkninger II-3810

D — Overtrædelsens varighed II-3814

Parternes argumenter II-3814

Rettens bemærkninger II-3816

De subsidiære påstande om annullation af beslutningens artikel 2 eller nedsættelse af bøden II-3819

I — Anbringendet om urigtig beregning af bøderne II-3819

A — Anbringendet om særskilte bøder for KTN og for ATS II-3819

Parternes argumenter II-3819

Rettens bemærkninger II-3820

B — Overtrædelsens grovhed II-3821

Parternes argumenter II-3821

Rettens bemærkninger II-3823

C — Overtrædelsens varighed II-3825

Parternes argumenter II-3825

Rettens bemærkninger II-3826

D — Samarbejdet under den administrative procedure II-3828

1. Indledende bemærkninger II-3828

2. Undladelsen af at afgive nye oplysninger under den administrative procedure II-3829
Parternes argumenter II-3829
Rettens bemærkninger II-3832
3. Anerkendelse af overtrædelsen II-3836
Parternes argumenter II-3836
Rettens bemærkninger II-3839
II — Tilsidesættelse af generelle retsprincipper i forbindelse med fastsættelsen af bøden II-3844
A — Tilsidesættelse af princippet om den berettigede forventning II-3844
Parternes argumenter II-3844
Rettens bemærkninger II-3845
B — Tilsidesættelse af ligebehandlingsprincippet II-3846
Parternes argumenter II-3846
Rettens bemærkninger II-3848
Påstanden om annullation af beslutningens artikel 1, sammenholdt med artikel 4 ..... II-3849
Parternes argumenter II-3849
Rettens bemærkninger II-3851
Rettens udøvelse af sin fulde prøvelsesret II-3852
Sagens omkostninger II-3854